

Zakon o narodnim školama.

5. decembra 1929.

(Službene Novine, 9. decembra 1929. Br. 289—CXIX.)

GLAVA I.

Opšte odredbe.

§ 1.

Narodne škole su državne ustanove, čiji je zadatak:

da, nastavom i vaspitanjem u duhu državnog i narodnog jedinstva i verske trpezljivosti, spremaju učenike za moralne, odane i aktivne članove državne, narodne i društvene zajednice;

da šire prosvetu u narodu neposredno i posredno saradnjom sa kulturnim ustanovama za narodno prosvetivaje.

§ 2.

Nastava je u narodnim školama, opšta i obavezna u celoj Kraljevini Jugoslaviji.

Svako dete, čiji su roditelji nastanjeni na teritoriji Kraljevine Jugoslavije, vaspitava se prema svojim sposobnostima bilo u redovnoj narodnoj školi bilo u naročitim državnim zavodima a po odredbama ovog Zakona. Državna vlast će prinuditi roditelje ili staratelje, koji zanemaruju vaspitanje svoje ili poverene im dece, na vršenje dužnosti prema njima. Ona ima prava da od roditelja ili staratelja, koji su nesposobni za vršenje tih dužnosti (zbog raznih poroka, bolesti ili nemarnosti) oduzme decu i smesti u druge porodice ili u državne zavode.

§ 3.

Država se stara o otvaranju narodnih škola, postavlja i plaća sve nastavnike u njima, po odredbama ovog Zakona.

§ 4.

Nastava je u narodnim školama besplatna u granicama ovog Zakona.

Učenici narodnih škola ne plaćaju ni upisninu ni školarinu, niti kakve druge dažbine.

§ 5.

Svaka narodna škola ima svoj pečat sa državnim grbom, nazivom škole i imenom mesta u kome se nalazi.

§ 6.

Reči: nastavnici, učitelji i učenici, u smislu ovog Zakona obuhvataju i nastavnice, učiteljice i učenice, ako drukčije nije određeno.

GLAVA II.

Vrste narodnih škola i trajanje nastave.

§ 7.

Narodne škole su: osnovne škole i više narodne škole.

Narodne škole su i zabavišta, škole za nedovoljno razvijenu i defektnu decu i ustanove, koje služe opštem narodnom prosvetivanju: analfabetski tečajevi, škole i tečajevi za domaćice, privredni tečajevi, higijenski tečajevi i slično.

§ 8.

Osnovna škola traje četiri godine (prvi, drugi, treći i četvrti razred), a viša narodna škola za decu koja su svršila osnovnu školu pa do navršene četrnaeste godine takođe četiri godine (prvi, drugi, treći i četvrti razred).

Za svih ovih osam razreda školovanje je obavezno.

§ 9.

Za decu kojoj državni jezik naše Kraljevine nije maternji može se uz osnovnu školu otvoriti priprezni razred. On se ne računa u propisani broj godina obaveznog školovanja. Upis u priprezni razred nije obavezan.

§ 10.

Deca, koja posle svršenog četvrtog razreda osnovne škole produže školovanje u građanskoj, srednjoj ili kojoj stručnoj školi, oslobođavaju se od daljega pohađanja narodne škole. To vredi i za one učenike koji pre navršene četrnaeste godine odu na zanat i trgovinu ili pohađaju zanatsku trgovačku školu.

Ko iz pomenutih škola, odnosno zanata, istupi pre vremena kada bi svršio obavezno školovanje u narodnoj školi, mora se vratiti u nju da dovrši propisano osmogodišnje školovanje.

§ 11.

U osnovnoj školi vrši se samo redovna nastava. U višoj narodnoj školi vrši se redovna ili skraćena nastava.

Koliko će biti olakšica u pogledu rasporeda rada po mesecima u godini za one razrede više narodne škole koji imaju skraćenu nastavu određuje Ministar prosvete prema mesnim prilikama, po predlogu mesnog školskog odbora i bana.

U koliko je redovna nastava već zavedena ostaje nepromenjena.

§ 12.

Gde su roditeljima neophodno potrebna decu iz viših narodnih škola kao pomoć za vreme poljskih radova može Ministar prosvete u razredima za koje je potrebno, na predlog mesnog školskog odbora, uvesti re-

doznu nastavu u pet zimskih meseci, od početka novembra do kraja marta, i skraćenu nastavu u ostalo vreme školske godine.

§ 13.

Osnivanje zabavišta je obavezno za veće gradove i industrijske centre.

Zabavišta se mogu otvarati na zahtev opština ili roditelja, ako se za pohađanje upiše najmanje 50 dece, ili gde prosvetne vlasti to nadu za potrebno.

Upis u zabavišta nije obavezan.

U zabavišta se primaju deca muška i ženska od navršene četvrte godine. Program i način rada u zabavištu propisuje Ministar prosvete.

U zabavištu se ne sme izvoditi nastava propisana za osnovne škole.

§ 14.

Škole za nedovoljno razvijenu i defektnu decu pohađaju ona deca koja su nesposobna da prate nastavu u narodnoj školi (slepa, gluhonema, telesno i duševno zaostala).

§ 15.

Škole za nedovoljno razvijenu i defektnu decu održavaju se o državnim ili banovinskom ili zajedničkom trošku. Program i način rada u tim školama propisuje Ministar prosvete naročitim pravilnikom. Ove škole su po pravilu internatski uređene.

Ministar prosvete će odobriti, a prema budžetskim sredstvima i pomagati, i one škole i ustanove za duševno zaostalu i defektnu decu, koje su osnovane od samoupravnih tela, privatnom inicijativom ili od humanih udruženja.

§ 16.

U cilju narodnog prosvetivajanja i privrednog usavršavanja otvaraju se škole i privremeni tečajevi prema potrebama pojedinih krajeva. Ovamo spadaju škole i tečajevi za domaćice, kao i tečajevi za odrasle nepismene (analfabete), i drugi tečajevi.

GLAVA III.

Otvaranje i održavanje škola.

§ 17.

Osnovna škola će se otvoriti onde gde u okolini od 4 kilometra u poluprečniku (radijusu) ima najmanje 30 dece obavezne da pohađaju školu.

Tamo gde bi pristup školi bio otežan, škola će se otvoriti i sa 20 učenika.

Više narodne škole otvaraće se postupno prema otvorenim uslovima u tom mestu.

§ 18.

U mestima gde nisu ispunjene pogodbe za otvaranje škole, a ima najmanje 10—20 dece dorasle za školu, mogu se otvoriti privremene školske stanice ili ambulante škole.

U školskim stanicama traje rad od 1. septembra do kraja juna. Nastavu izvodi učitelj susedne škole tri puta nedeljno po pola dana. U ambulantskim školama rad traje pet meseci u jednoj školskoj godini. U njima rade mladi učitelji koji nemaju stalno mesto službovanja, nego rade pet meseci u jednom, a pet meseci u drugom mestu.

Upravne opštine daju za ove ustanove zgradu, ogrev i najpotrebniji nameštaj kao i podvozna sredstva ili naknadu za podvoz nastavnica, a nagradu nastavnica dodeljuje Ministarstvo prosvete.

Na kraju rada drži se ispit u prisustvu školskoga nadzornika, na kome se utvrđuje rad i postignuti uspeh za svakoga učenika.

§ 19.

Školska opština je školska upravna jedinica koju čine jedna ili više upravnih opština ili delovi istih. Dužnost školske opštine je da održava jednu ili više škola. Svako naselje mora biti u sastavu jedne školske opštine.

Pored imena mesta može škola nositi ime koga od istorijskih priznatih naših nacionalnih velikana. Ovo ime određuje Ministar prosvete, prema predlogu banske uprave.

§ 20.

Svaka školska opština ima svoj mesni školski odbor.

§ 21.

Gde u upravnoj opštini u smislu ovog Zakona treba da bude više škola, opštinski odbor određuje mesto i područje za pojedini školu.

Ovoj izbor zemljišta i određivanje područja konačno rešava ban.

§ 22.

Dužnosti upravne opštine za školu su ove: dati potrebno zemljište za školu, školsko dvorište, igralište, zemljište za praktičnu poljoprivrednu nastavu, učiteljski vrt (u selima obavezno, a u gradovima po mogućstvu), i za učiteljske stanove, sve to po mogućstvu u blizini škole; starati se da svi putevi koji vode školi budu ispravni.

§ 23.

Dužnosti školske opštine su ove: 1. sagraditi i u dobru stanju održavati školske zgrade, u kojima moraju biti: po-

trebne učionice i radionice, udešene prema higijenskim i pedagoškim pravilima; po mogućstvu dvorana za školske svečanosti, koja će služiti i za sobnu gimnastiku; potrebne kancelarije i zbornica; stanovi za nastavnike i za poslužitelje;

2. nabavljati nameštaj i učila za školu, a siromašnoj deci knjige i školski pribor;

3. davati ogrev za školu, upravitelja i školskog poslužitelja, ako stanuju u školskoj zgradi;

4. starati se o otvaranju novih škola, odeljenja i tečajeva u smislu § 16 ovoga Zakona;

5. starati se, po mogućnosti, za školske kuhinje kao i za obdaništa za decu;

6. gde je god moguće stvoriti i urediti školska kupatila i dečje poliklinike za specijalna lečenja;

7. podmirivati sve stvarne potrebe oko održavanja škola (opravki školskih zgrada, plaćanje služitelja, osvetljenja, pribora za zabavišta i dr.);

8. pomagati prosvetne ustanove, kojima se širi opšta prosveta u narodu.

§ 24.

Industrijska preduzeća dužna su pomagati školskoj opštini u podizanju školskih zgrada i učiteljskih stanova, ako ne učestvuju u srazmeru sa obimom preduzeća u tome mestu u snanjanju opštinskih tereta ili ako nemaju sopstvenih školskih zgrada. U tome slučaju o doprinosu ovih preduzeća odlučuje opšta upravna vlast. Ovaj doprinos ne može biti veći od sume, koju bi preduzeće platilo za školsku opštinu, ako bi se u dotičnoj upravnoj opštini oporezovalo.

§ 25.

Svaka školska opština mora imati svoj budžet. Školski budžet sastavlja školski odbor dotične školske opštine. Ako se školska opština podudara sa upravnom opštinom, ili ako je više školskih opština pod jednom upravnom opštinom, onda školski odbor budžet predlaže upravnoj opštini koja o njemu raspravlja i uvršćuje ga u svoj opštinski budžet, a školski odbor ima pravo žalbe sreskom načelniku, ako drži da su njegovi zahtevi opravdani. U slučaju da školska opština obuhvata više upravnih opština ili delove upravnih opština, onda školski budžet sastavlja školski odbor dotične školske opštine i predlaže preko sreskog načelnika banovinskom školskom odboru. Kad ga banovinski školski odbor odobri, dostavlja ga odboru nadležne upravne opštine da ga uvrsti u godišnji opštinski budžet. Upravne opštine ne mogu budžet školski odeliti od budžeta za opštinske potrebe, nego ga imaju uvrstiti kao sastavni deo opštinskog budžeta pod posebnim naslovom »Nastava narodnih škola« i s njim ga zajedno predložiti višoj vlasti.

§ 26.

U budžetu se predviđaju sume za redovno održavanje škola. Povećanja ne smeju da pređu 10% ranijeg školskog budžeta. Veće opravke i investicije, koje prelaze povećanje 10% preko školskog budžeta za isteklu godinu, mogu se učiniti samo ako ih, s obzirom na ostala opterećenja te opštine, odobri Ministar prosvete i Ministar Finansija.

§ 27.

Zgrade narodnih škola moraju biti na podesnim zdravim mestima; moraju biti suve i svetle, i imati dovoljno prostora za učenike.

Ministar prosvete u sporazumu sa Ministrom građevina i Ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja propisuje uredbom odredbe o podizanju školskih zgrada i učiteljskih stanova, o nameštaju, o uređenju školskih vrtova, dvorišta i drugo, kao i odnošne ugledne planove za školske zgrade.

§ 28.

Gde opština nema podesnog zemljišta može ga nabaviti putem izvlačenja (ekspresivne prijacije).

§ 29.

Svaka škola mora pored stana upraviteljevog imati u blizini škole onoliko propisanih stanova za nastavnike koliko ima posebnih odeljenja, kao i stan za jednog poslužitelja. Bez propisnog broja ovih stanova sa potrebnim prinalležnostima ne može se otvoriti škola niti novo odeljenje.

U varošima i varošicama može opština umesto stana davati stanarinu. Stanarina iznosi: u Beogradu i Zagrebu po 500 dinara mesečno na svakog nastavnika, u varošima preko 50.000 stanovnika po 400 dinara, varošima između 30.000 i 50.000 stanovnika po 350 dinara, varošima ispod 30.000 stanovnika po 300 dinara, varošicama po 200 dinara.

§ 30.

Po odobrenju nadležnih vlasti, školska opština putem licitacije ili u svojoj režiji gradi sve zgrade za školsku potrebu, služeći se narodnom radnom snagom i materijalom kojim raspolaže.

Plan za podizanje školske zgrade odobrava ban.

§ 31.

Opštine mogu podizati o svome trošku zgrade namenjene narodnom prosvetivanju

kao: škole za poljoprivredu, za domaćice, stručne škole itd.

U ovu svrhu može se više opština udružiti.

§ 32.

Kod svake nove gradnje i dogradivanja zgrada što ih opštine dižu u prosvetne svrhe, bilo koje vrste, pomaže država svima opštinama, osim gradskim, koje imaju svoje građevinske stručnjake, na njihovu molbu i o svome trošku u ovome: izrađuje građevinske planove i predračune, vodi vrhovni stručni nadzor i daje sve potrebne stručne komisije za pregledanje građevine.

§ 33.

Onim opštinama, koje nemaju propisnih školskih zgrada niti imaju materijalne mogućnosti da ih same podižu, pomagaće banovina i država pri podizanju školskih zgrada.

Nadležne vlasti mogu odobriti da se za gradnju škola upotrebi radna snaga i materijal, kojima raspolaže država.

§ 34.

Ban će narediti upravnoj opštini, kad se ukaže potreba, da otvori novu ili proširi postojeću školu. Protiv ove odluke ima pravo upravna opština žaliti se Ministru prosvete.

§ 35.

Da bi se otvaranjem novih škola brže i jače podigla narodna prosveta, osniva se Državni školski fond pri Državnoj hipotekarnoj banci, kome će se svake godine iz državnog budžeta dodavati potrebna svota, dok ne dostigne ukupno 150.000.000 dinara. Iz toga Fonda će se davati samo zajmom za gradnje novih zgrada za škole i stanove učitelja obuhvaćene ovim Zakonom.

Zajmovi za gradnje novih zgrada prvenstveno će se davati mestima gde škola uopšte nema.

Rok se određuje prema količini uzajmljene svote i imovnom stanju dotične opštine.

Siromašnim školskim opštinama u kojima je najmanje 60% nepismenih pozajmica se daje sa manjom kamatom ili bez kamata sa rokom do 20 godina.

Državnim školskim fondom upravlja Ministar prosvete u sporazumu sa Predsednikom Ministarskog saveta prema pravilima, koja će on propisati u sporazumu sa Ministrom finansija i po saglasnosti sa Predsednikom Ministarskog saveta.

§ 36.

Školska zgrada i školsko dvorište ne mogu se upotrebiti ni za što drugo osim za školsku i ciljeve, koji su u skladu sa opštim ciljem narodnih škola (§ 1).

§ 37.

Imovinu jedne školske opštine sačinjavaju:

1. sve školske zgrade i celokupno nepokretno školsko imanje;
2. sav školski nameštaj;
3. zbirke učila i školske knjižnice;
4. mesni školski fond;
5. gotovina od raznih prihoda.

§ 38.

U mesni školski fond idu svi pokloni, zadužbine i drugi prihodi namenjeni toj svrsi.

Mesni školski fond služi:

1. za pomaganje siromašnih učenika, naročito onih bez roditelja;
2. za pomaganje učeničkih izleta i utakmica, školskih knjižnica za decu i odrasle;
3. za školske kuhinje i obdaništa;
4. za potrebe narodnog prosvetivajanja uopšte.

§ 39.

Školska opština mora se ubaštiniti na sve nepokretno školsko imanje.

Od školske nepokretnosti imovine ne može se ništa upotrebiti u kakve druge svrhe, niti otuđiti ili zadužiti, osim u one koje propisuje ovaj Zakon, a po odobrenju Ministra prosvete.

§ 40.

Ako se iz jedne školske opštine izdvoji nova školska opština ili jedan deo školske opštine, imaju pravo na razmeran deo zajedničke školske imovine. Podela će se izvršiti sporazumno.

U slučaju nesporazuma rešava spor ban.

§ 41.

Za podmirenje potreba svaka seoska školska opština ima školsku blagajnu u koju ulazi:

1. svote koje daje upravna opština na ime održavanja škole po redovnom proračunu;
 2. prihodi od školskog imanja, fonda ili čega drugoga, što školi pripada;
 3. svote koje banovinski školski odbor daje školi;
 4. razni prihodi.
- Kako će se vršiti poslovi školske blagajne propisuje Ministar prosvete pravilnikom.

GLAVA IV.

Nastava.

§ 42.

Nastavni predmeti u narodnim školama su:

1. nauka o veri sa moralnim poukama;
2. narodni (srpsko-hrvatski-slovenački) jezik;
3. narodna povest (istorija) s najznames nitijim događajima iz opšte povesti;
4. zemljopis naše države s osnovnim poznavanjem drugih zemalja;
5. račun sa osnovima geometrije i geometrijskog crtanja;
6. poznavanje prirode;
7. praktična privredna znanja i umenja prema potrebama kraja;
8. higijena;
9. domaćinstvo;
10. ručni rad sa naročitom primenom narodnih motiva;
11. crtanje;
12. lepo pisanje;
13. pevanje;
14. telesne vežbe po sokolskom sistemu.

§ 43.

Verska nastava je obavezna za sve priznate veroispovesti. Veronauku predaju sveštenici ili učitelji dotične konfesije, prema želji roditelja. Sveštenik-veroučitelj mora biti državljanin Kraljevine Jugoslavije.

Gde se roditelji odluče da veronauku predaje učitelj, ali nema učitelja iste veroispovesti koje su i učenici, veronauku će predavati sveštenik, a gde nema ni jednih ni drugih, veronauku će predavati druga pogodna lica.

Veroučitelje-sveštenike postavlja Ministar prosvete iz reda kandidata predloženih od nadležne vlasti dotične konfesije, a nagradu im određuju i plaćaju mesne verske opštine ili samo roditelji. Isto ovo važi i za druga lica koja u nedostatku sveštenika i učitelja predaju veronauku.

Veroučitelji: sveštenici, radi zadobijanja potrebne pedagoško-metodske spremljenosti naročiti veroučiteljski ispit.

Veroučitelje-sveštenike i druga lica van učiteljskih i svešteničkih krugova koji predaju veronauku Ministar prosvete će na predlog banske uprave razrešiti dužnosti, ako njihov rad u školi ne odgovara pedagoško-metodskim načelima ili njihovo držanje u školi i van nje nije u skladu sa opštim ciljevima narodnih škola.

Nastavni plan i program iz veronauke propisuje Ministar prosvete po saslušanju Ministarstva pravde.

§ 44.

Opšta redovna nastava u narodnoj školi izvodi se na državnom jeziku a po nastavnom planu i programu koje propisuje Ministar prosvete, po saslušanju Glavnog prosvetnog saveta, za celu državu, rukovodeći se načelom koncentracije nastave u aktivnog učešća učeničkog.

Nastavni program treba da pruži mogućnost za prilagodavanje nastave prilikama i potrebama života u kraju u kome se škola nalazi. U višoj narodnoj školi nastava razvija smisao za poljoprivredu, a za zanat, trgovinu i industriju gde je to potrebno.

§ 45.

U mestima gde u znatnoj meri stanuju državljani drugog jezika, otvoriće se posebna odeljenja osnovne škole za njihovu decu. U ovim odeljenjima ne može biti manje od po 30 učenika. Izuzetno se može otvoriti ovakvo odeljenje i sa 25 učenika, o čemu odlučuje Ministar prosvete.

Program i plan nastave isti je kao i u ostalim osnovnim školama u zemlji.

Nastava u ovim odeljenjima izvodi se na maternjem jeziku učeničkom. U ovim odeljenjima predaje se državni jezik kao obavezan predmet.

Gde u mestu ima više odeljenja iste narodne manjine, ona mogu imati svog posebnog upravitelja.

§ 46.

Ako u mestu postoje odeljenja, odnosno škole sa nastavnim jezikom državnim, a uz to i posebna odeljenja ili škole sa nastavnim jezikom druge koje narodnosti, moraju deca državnoga maternjeg jezika pohađati osnovnu školu s državnim nastavnim jezikom; deca druge narodnosti i jezika mogu, po volji roditelja pohađati odeljenja s državnim nastavnim jezikom mesto odeljenja svog maternjeg jezika.

Deca jedne narodne manjine ne mogu polaziti školu druge narodne manjine.

U mestima gde ima deca narodnih manjina školski obavezne, koja po svome broju ne mogu imati nastavu na maternjem jeziku, moraju ta deca polaziti školu s državnim nastavnim jezikom.

§ 47.

U svima narodnim školama nastavu izvode državni nastavnici i oni moraju potpuno vladati državnim jezikom. To važi i za veroučitelje.

Učiteljice poučavaju prema potrebi u ručnom radu u domaćinstvu i učenice iz onih odeljenja, u kojima inače redovnu nastavu vrše učitelji.

§ 48.

Narodne škole su nepodeljene ili podeljene.

Škole s jednim nastavnim licem (za opštu nastavu), koje poučava sve učenike dotične škole, jesu nepodeljene; one s dva ili više nastavnih lica, u kojima se deca razdele na pojedina nastavna lica za poučavanje, jesu podeljene.

§ 49.

Učenici, koje poučava jedno nastavno lice u posebnoj školi, čine školsko odeljenje.

Učenici se, radi nastave, raspoređuju u razrede. Razred čine učenici, koji zajedno uče jedne iste predmete po jednom istom nastavnom programu.

U školama, gde jedan nastavnik poučava u isto vreme više razreda, mogu se spojiti učenici dvaju, a u višim razredima narodne škole i triju razreda u jedan kombinovan razred.

Učenici ovako kombinovanog odeljenja redovno se zajedno poučavaju u istoj stvarnoj građi, te se prema tome mogu za tu svrhu prirediti i naročiti udžbenici.

§ 50.

Vaspitanje muške i ženske dece je zajedničko.

Gde prilike dopuste, imaju se odvojiti muška i ženska deca u zasebne muške i ženske škole ili u zasebna odeljenja.

§ 51.

Svaki nastavnik ima svoje odeljenje.

Odeljenje s jednim razredom po pravilu ne može imati više od 50, a sa više razreda više od 40 učenika. Kad broj učenika bude veći, odeljenje se deli.

§ 52.

Uza svaku seosku narodnu školu, a po mogućstvu i uz druge, mora biti školski vrt, koji ima služiti za opšte nastavne svrhe a naročito za nastavu iz prirodnih nauka, praktično vežbanje učenika u poljskoj privredi kao i školska kuhinja za vežbanje učenika u kućanstvu. Ministarstvo prosvete propisuje uzorne planove za školske vrtove.

Prihod od ovih vrtova pripada nastavnicima.

Podela ovoga prihoda uređiće se pravilnikom.

Ministar prosvete odrediće, gde je potrebno, tri dana u godini, kada će učenici narodnih škola, pod vodstvom učitelja, vršiti posumljavanje i podizanje nasada.

Na pojedinim mestima osnovaće se školski gajevi. Brigu o održavanju nasada (odbrana od suše, stoke itd.) vodiće učenici po uputstvima učitelja.

§ 53.

Narodna škola mora imati zbirke potrebnih učila i knjižnicu za učitelje, učenike a po mogućstvu i za građane školske opštine.

§ 54.

Školski rad redovno traje deset meseci, od početka septembra do kraja juna, a školska godina se računa od 1. septembra do 31. avgusta.

Veliki školski odmor traje redovno dva meseca, u julu i avgustu. Ostale odredbe o prekidu školskog rada zbog potreba pojedinih krajeva, u praznicima, kao i ekskurzijama i svečanostima školskim, propisuje Ministar prosvete pravilnikom.

§ 55.

Na dan 28. juna održaće se u svakoj narodnoj školi završna školska svečanost. Tada će se vršiti i nagradivanje ili pohvaljivanje učenika koji su odlični ili vrlo dobri iz učenja i vladanja.

GLAVA V.

Učenici.

§ 56.

U školu se upisuju sva sposobna muška i ženska deca, koja do kraja dotične kalendarske godine navršuju sedmu godinu.

Telesno i duševno osobito razvijena deca mogu biti upisana u školu i s potpuno navršenom šestom godinom, ako u školi ima dovoljno mesta.

§ 57.

Upis učenika vrši mesni školski odbor najdalje do 1. jula svake godine, na osnovi lekarskog pregleda sve dece za školu dorasle, po spisku koji pod svojom odgovornošću sastavlja upravna opština i prema njemu, preko roditelja, poziva decu pred školski odbor.

Utvrdjeni spisak upisane dece uz spisak one dece, koja su ostala neupisana, potpisuje mesni školski odbor i šalje opštoj upravnoj vlasti na pregled i odobrenje. U spisku neupisane dece obrazložava se zašto nisu upisana.

Priilažu se i sve molbe i žalbe, ako bi ih bilo.

Na koji će se način vršiti lekarski pregled dece za upis u školu propisuje Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja u sporazumu sa Ministarstvom prosvete.

§ 58.

Na osnovi lekarskoga pregleda oslobođavaju se od pohađanja narodne škole deca:

1. koja zbog telesne nesposobnosti ne mogu dolaziti u školu niti mogu s uspehom pratiti nastavu (slepa, gluhonema itd.);
2. koja su bolesna uma ili su umno nedovoljno razvijeni;
3. koja boluju od zaraznih bolesti.

O ovoj deci uprava škole i dalje vodi računa po § 15.

§ 59.

U slučaju neotklonjivih prepreka za redovno pohađanje škole Ministarstvo prosvete dozvolice privatno polaganje ispita. Ovo važi za decu koja žive na kulama svetiljama (na pučini), opservatorijama na visokim planinama, na ostrvima gde nema škola i tome slično; takođe i za decu koju dugotrajno bolovanje sprečava da redovno pohađaju školu. Takva deca moraju polagati ispit svake godine u najbližoj školskoj opštini.

Privatnog učenika ne može ispitivati ono lice koje ga je poučavalo.

§ 60.

Sva upisana deca moraju redovno dolaziti u školu. Za izostajanje su odgovorni roditelji ili staratelji, a i oni koji bi školsku decu primili u službu.

Izostanak od škole opravdavaju ovi slučajevi:

1. bolovanje deteta;
2. smrt člana porodice;
3. elementarna nepogoda, kad poplava, oluja, vejavica ili snežni smetovi spreče dolazak u školu.

Privremeno ne smeju polaziti školu deca koja su od toga isključena po sanitetskim propisima.

§ 61.

Učitelj vodi tačnu evidenciju o izostajanjima učenika od škole, pa ih prema prilikama opravda ili ne opravda.

O neopravdanim izostancima sastavlja poseban izveštaj prema potrebi, a najmanje svakog prvog i petnaestog dana u mesecu i dostavlja ga preko upravitelja mesnom školskom odboru.

Mesni školski odbor pozove preko poglavarstva opštine roditelje ili staratelje najdalje u roku od četrnaest dana i posle pismenog saslušanja izriče kaznu, koja može biti:

1. opomena;
2. novčana kazna od 10—20 dinara na jedan izostali dan.

Kazne se po pravilu upotrebljavaju označenim redom. U težim slučajevima može se preko reda upotrebiti teža kazna.

Protivu kazne mesnog školskog odbora može se u roku od osam dana žaliti opštoj upravnoj vlasti protiv čije odluke nema žalbe.

Novčane kazne izriču se u korist Državnog školskog fonda. Naplaćuje ih opštinska uprava (poglavarstvo) u roku od petnaest dana po prijemu presude. U slučaju da uprava opštine ne naplati kaznu od roditelja u određenom roku, plaća je pretседnik (poglavar) dotične opštine. Novčana kazna se može siromasnim roditeljima zameniti radom na školskim ili opštinskim poslovima, na njihovom molbu.

Blíže odredbe o postupku pri izricanju i izvršenju ovih kazni propisuje Ministar prosvete.

§ 62.

Roditelj, koga pozove mesni školski odbor, mora se pozivu odazvati. Ako se ne odazove, dužna je opštinska vlast postupiti isto onako kao i u slučajevima neodazivanja poziva koje druge javne vlasti.

§ 63.

Učenički napredak u nastavnim predmetima i vladanje ocenjuje se dva put godišnje: krajem prvog polugodišta meseca januara, i krajem drugoga polugodišta meseca juna.

Uspeh učenika u pojedinim predmetima ocenjuje se ocenama: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), slab (2), rdav (1).

Učeničko vladanje ocenjuje se ocenama: odlično, vrlo dobro, dobro, loše.

Prevođenje učenika u stariji razred vrši se krajem školske godine na osnovi ocene uspeha.

Kod odlučivanja o prelazu učenika u stariji razred ima se uzimati u obzir celokupan njegov napredak u školi. Onaj učenik, koji pokaže uopšte slab uspeh, a nema izgleda da će dostići druge u starijem razredu, ostavlja se da ponovi razred.

§ 64.

Prevođenje učenika iz jedne škole u drugu vrši se na zahtev roditelja, naročitim predvodnicima, koje upravitelj škole neposredno šalje upravitelju one škole, u koju učenik prelazi.

Prevodnicu dobijaju i oni učenici, koji pre navršenoj obaveznoj školovanju, a po navršetku 14 godina života, prelaze u građansku, srednju stručnu školu, ili odu na zanat ili trgovinu (§ 10).

Iz upisne knjige prve škole učenik se ispisuje onda, kada upravitelj druge škole odnosno sopstvenik radnje izvesti da je učenik tamo upisan.

Učenici, koji su svoju školsku dužnost po navršetku godina obveznog školovanja ispunili, ispisuju se iz škole i dobijaju sveđočanstvo o svršenoj osnovnoj, odnosno višoj narodnoj školi.

Upravitelj škole ima po naročitom spisku voditi brigu o svima učenicima, koji stupe u druge škole, i paziti da se ne čine zloupotrebe.

§ 66.

U toku osmogodišnjeg školovanja učenik se može ispisati iz škole u ovim slučajevima:

- a) kada teško oboli od kakve neprebolne bolesti;
- b) kad zbog poznijega upisa ili ponavljanja razreda za školu prestari, te muškarac navršiti 16, a devojčica 15 godinu.

U oba ova slučaja o ispisu rečava mesni školski odbor na molbu roditelja ili po svom nađenju, a odluku odobrava opšta uprava na vlast.

§ 67.

Telesna kazna je zabranjena. Druge kazne se mogu upotrebiti samo u meri koja neće ubijati volju i samopouzdanje učenika.

§ 68.

Učenici ne mogu biti članovi udruženja na verskoj osnovi, niti udruženja koja bi ma u kom vidu smetala verskoj snosljivosti ili bila protivdržavnog ili narodnog jedinstva Srba, Hrvata i Slovenaca.

§ 69.

Osim čisto školskih svečanosti učestvovanje učenika može biti samo u onim javnim svečanostima i javnim časovima koji imaju državno ili opšte nacionalno značenje ili su u uskoj vezi sa školom.

GLAVA VI.

NASTAVNICI.

1. Vrste nastavnika i njihova sprema.

§ 70.

U svima državnim narodnim školama, (školskim zabavitima) i školama za nedovoljno razvijenu i defektnu decu, tečajevima za odrasle nepismene, kao i u drugim sličnim školama, koje su pod Ministarstvom prosvete, nastavu izvode učitelji i stručna lica.

Oni mogu biti zaposleni, sem nastavnim radom, i kao upravni školski organi kod vlasti i ustanova po ovom Zakonu.

§ 71.

Učitelji mogu po službi biti privremeni i stalni.

Za privremenog učitelja može se postaviti onaj, koji je svršio državnu učiteljsku školu i položio učiteljski ispit zrelosti, odnosno učiteljski diplomski ispit, ili višu pedagošku školu, ili pedagoške nauke na filozofskom fakultetu.

Za stalnost učitelja utvrđuje se privremeni učitelj, koji je položio praktični učiteljski ispit.

§ 72.

Praktični učiteljski ispit može polagati privremeni učitelj posle dvogodišnjeg uspešnog rada u osnovnoj školi. Oni privremeni učitelji, koji za četiri godine ne polože praktični ispit ne mogu dalje ostati u službi.

§ 73.

U zabavitima rade učiteljice koje su ispitane i za zabavilje.

Zabavilje dobijaju stalnost posle praktičnog zabaviljskog ispita, koji mogu polagati posle dvogodišnjega uspešnog rada u zabavstvu.

One zabavilje, koje za četiri godine ne polože praktični zabaviljski ispit, gube službu.

Zabavilje mogu biti i učiteljice bez potpune učiteljske kvalifikacije ako imaju naročitu kvalifikaciju za zabavilju.

§ 74.

Postavljanje i unapređenje učitelja i zabavilja vrši se u smislu odredaba Zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923 godine.

§ 75.

U osnovnoj školi mogu predavati učitelji i učiteljice bez obzira na pol učenika. U višoj narodnoj školi valja nastojati i gde god je to moguće provesti s obzirom na broj učenika i učiteljskih lica, da učitelji poučavaju mušku, a učiteljice žensku mladež.

U nepodeljenim školama rade prvenstveno učitelji.

§ 76.

Za pojedine stručne predmete, a naročito u višoj narodnoj školi, mogu se postavljati stručno obrazovana lica kao honorarni nastavnici.

2. Dužnosti nastavnika.

§ 77.

Svaki učitelj, ma koje vrste, mora pri stupanju u državnu službu položiti zakletvu propisanu Uredbom o polaganju zakletve za sve činovnike i službenike u resoru Ministarstva prosvete, a gde je sam učitelj pred opštom upravnom vlašću.

Nastavnice uvodi u dužnost upravitelj, a u nepodeljenim školama predsednik mesnog školskog odbora.

§ 78.

Svi nastavnici su dužni:

1. vaspitavati decu po pedagoškim načelima i poučavati u svima nastavnim predmetima, prema propisanom planu i programu, u duhu odredaba § 1. i § 42. ovoga Zakona;
2. po pravilu držati onoliko časova, koliko ih je za dotični razred, odnosno odeljenje propisano, a najviše dvadeset osam nedeljno;
3. uredno voditi razredne i školske upisnice i sve ostale propisne školske knjige;
4. obračunati podjednako pažnju na sve učenike bez razlike i ocenjivati njihov uspeh i vladanje pravično i nepristrano;
5. u dane, koje odredi Ministar prosvete voditi decu na službu Božju;
6. izveštavati upravitelja škole ili mesni školski odbor o izostajanjima učenika od škole, ako roditelji ili staratelji ne bi opravdali izostanak;
7. zamenjivati obolele i odsutne nastavnice po rasporedu i naređenju upravitelju;
8. čuvati u ispravnom stanju sve poverene im školske stvari, za koje oni materijalno odgovaraju;
9. saradivati u nastavničkim i roditeljskim većima, koja se sastaju radi pretresanja vaspitnih pitanja;
10. pohađati uz pripomoć države i banovna naučne i praktične učiteljske tečajeve i predavanja, koja se priređuju radi upoznavanja naučnih novina ili radi postizavanja jednoobraznosti u nastavi i vaspitanju;
11. raditi na narodnom prosvetivanju.

§ 79.

Nastavnici će prilikom primanja razreda ili škole primiti i sve školske stvari: učila, arhivu, knjižnicu, razredni imenik i sve ostalo, što dotičnom razredu ili školi pripada, i sve čuvati u ispravnom stanju do predaje. Za sve stvari nastavnici potpisuju inventar i materijalno je za njih odgovoran.

§ 80.

U slučajevima kraće bolesti ili odsustva pojedinih nastavnika razredi se, po pravilu, spajaju u odeljenja s većim brojem dece.

§ 81.

Svi nastavnici moraju se vladati u službi i van službe onako kako dolično obrazovanim ljudima i vaspitačima omladine i naroda.

Učitelj je dužan davati primer građanske, verske, političke i kulturne trpeljivosti. Zato on ima izbegavati sve akcije privatnog i javnog, naročito čisto političkog, karaktera, koje mogu dovesti do ove netrpeljivosti. To ga radi učitelj ne mogu biti ni članovi organizacije koje su ma u kome pogledu štetne po ciljeve narodnih škola (§ 1), niti se zanimati poslovima koji se ne slažu sa učiteljskim pozivom.

Za vršenje drugih takvih poslova, osim učiteljskih, moraju oni prethodno tražiti odobrenje od Ministra prosvete.

§ 82.

Nastavnici će pomagati svaki rad van škole, koji se preduzima radi prosvjećivanja širih narodnih krugova u duhu ovoga Zakona. Ministarstvo prosvete će prema svojim budžetskim sredstvima određivati nagradu onim nastavnicima, koji budu s osobitim uspehom radili na narodnom prosvjećivanju van škole, kao i za rad u posebnim tečajevima.

§ 83.

Svaki izostanak od dužnosti mora nastavnik blagovremeno i potpuno opravdati na način koji je propisan Zakonom o činovnicima.

3. Prava nastavnika.

§ 84.

Svi nastavnici državnih narodnih škola su državni činovnici i imaju položaj i sva prava državnih činovnika po Zakonu o činovnicima i ostalim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine, ukoliko ovim Zakonom nije drukčije određeno. Svi državni nastavnici narodnih škola imaju pravo na stan, odnosno stanarinu, po § 23. i § 29. ovog Zakona, kao i na ogrev po selima.

Učiteljica udata za neučitelja ne može dobiti stan u naturi.

§ 85.

Ne može se prevesti u učiteljsku službu činovnik:

a) koji ima više od 30 godina, ako pre toga nije bio učitelj;

b) koji je bio učitelj, ali je imao prekid duži od deset godina u vanprosvetnoj službi;

v) koji je bio učitelj, ali ima više od 35 godina službe;

g) koji je zbog nepodobnosti za učiteljsko zvanje već jednom uklonjen iz učiteljske službe.

§ 86.

Učitelj, koji je bio van učiteljske službe više od pet i manje od deset godina, može se ponovo primiti u učiteljsku službu ako ponovo ponovi praktični učiteljski ispit i ako dokaže da njegovo dotadanje vladanje i zanimanje neće škoditi učiteljskom pozivu.

§ 87.

Kad učitelj ili zabavilja navršiti 35 godina efektivne državne službe, ima prava na onoliko penziju, koliko su mu bile poslednje godišnje redovne prinadležnosti uvećane sa 15% osnovne plate.

Nastavnici koji budu penzionisani pre navršenoga vremena za punu penziju, dobivaju u ime penzije 50% od penziskoga osnova za prvih deset godina službe, a za svako dalje pola godine službe određuje se procenat u smislu poslednje alineje čl. 140 Zakona o činovnicima i ostalim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine.

Po navršenju 35 godina efektivne službe nastavnici se po molbi stavljaju u penziju. Učiteljice, majke koje imaju više od troje dece, mogu se posle navršenih 20 godina efektivne službe penzionisati po svojoj molbi, s pravom na penziju koja im prema godinama službe pripada.

4. Disciplinski propisi.

§ 88.

Nastavnici i školski nadzornici koji se ogreše o svoje dužnosti kazne se prema odredbama ovoga Zakona.

Kazne su: 1. opomena; 2. ukor; 3. gubitak plate od tri dana do tri meseca; 4. premeštaj u drugo mesto bez naknade selidbenih troškova; 5. otpust iz službe bez gubitka stečenih prava u slučaju povratka u službu; 6. otpust iz službe s gubitkom nekih ili svih stečenih prava; 7. stavljanje u penziju bez umanjenja ili sa umanjenom penzijom.

Kazne se određuju prema veličini krivice, prema okolnostima koje olakšavaju ili otežavaju krivicu, i prema tome da li se nastavnik kazni prvi put ili se kazna ponavlja. Nijedna se kazna ne može izreći dok se krivica potpuno ne isledi i dok se nastavnik pismeno ne sasluša.

§ 89.

Opomenom kazni nastavnike upravitelj. Opomenom i ukorom kazni sreski načelnik. Gubitkom plate do petnaest dana kazni ban. Ostale kazne može izreći samo Ministar.

U roku od petnaest dana može se nastavnik žaliti sreskom načelniku protiv kazne koju je izrekao upravitelj i Ministru protiv kazne koju je izrekao sreski načelnik ili ban.

Ministar prosvete obrazovaoće pri Ministarstvu prosvete naročiti disciplinski odbor od pet lica pod predsedništvom načelnika za osnovnu nastavu, koji će kao savetodavno telo davati mišljenja po onim nastavničkim

krivicama po kojima kaznu izriče Ministar. U težim slučajevima može Ministar prosvete pre donošenja svoje odluke iziskati mišljenje Glavnog prosvetnog saveta.

§ 90.

Krivice nastavnika izviđaju upravitelj ili školski nadzornici u slučajevima školske prirode, inače to biva redovnim putem preko zemaljskih vlasti.

Izviđanje nastavničkih krivica vrši se po redovnoj nadležnosti ili po neposrednom naređenju Ministra prosvete koji u tom slučaju može odrediti i svog specijalnog islednika.

Za vreme sudskog isledjenja nastavnik se prema prirodi krivice može ukloniti od dužnosti i za to vreme prima polovinu plate pa ako se oslobodi kao nevin, vraća se u službu i dobiva zadržanu polovinu plate. A ako se oslobodi iz nedostataka dovoljnih dokaza, onda Ministar po predlogu Glavnog prosvetnog saveta, rešava da li će nastavnik i dalje ostati u službi.

Nastavnik koji bude osuđen na kaznu zatvora veću od šest meseci gubi platu za vreme zatvora.

Nastavnik koga zemaljski sudovi osude za bezčasna dela otpušta se iz službe s gubitkom svih stečenih prava. Ovakav se nastavnik ne može povratiti u državnu službu.

§ 91.

Nastavnici koji u dve godine uzastopce dobiju nedovoljnu ili rdavu ocenu otpuštaju se iz službe.

Ako su stekli pravo na penziju otpuštaju se bez prava na ličnu penziju.

§ 92.

Ako se nastavnik koji je jedanput kažnjen opomenom ili ukorom ili gubitkom plate do petnaest dana, u toku od tri godine posle toga ni u čem ne ogreši o svoje dužnosti smatra se kao da nije ni kažnjen.

Nastavnik koji je jedanput otpušten iz službe može se opet vratiti u službu po predlogu Glavnog prosvetnog saveta, a s obzirom na njegovo vladanje i zanimanje posle otpusta i s pogledom na opšte zakonske propise.

5. Postavljanja, premeštanja, otpuštanja i penzionisanja.

§ 93.

Gdegod je moguće, učitelji koji prvi put stupaju u službu određivaće se u prvoj godini službe, a učiteljice za prve dve godine na rad samo u školama sa najmanje dva nastavnika.

Novim učiteljskim kandidatima daje preče pravo na bolja mesta samo svedočanstvo o boljem uspehu na učiteljskom diplomskom ispitu.

Učitelji iz prvoga stava ovoga paragrafa, po navršenoj prvoj i učiteljice po navršenoj drugoj godini službe, premeštaju se obavezno u manje seoske škole.

Broj praznih učiteljskih mesta objavljuje Ministarstvo prosvete krajem svake školske godine.

§ 94.

Postavljanje, premeštanje, penzionisanje i uvažavanje ostavke službenika obuhvaćenih ovim Zakonom vrši se ukazom na predlog Ministra prosvete ili neposrednim rešenjem Ministra prosvete.

Od ovoga se izuzimaju službenici od 2. grupe III. kategorije pa na niže; njih navojnoj teritoriji postavlja ban. No premeštanje ovih službenika iz jedne banovine u drugu vrši Ministar prosvete.

§ 95.

Nastavnik može ostaviti službu samo onda kad mu bude uvažena ostavka.

Ostavka se može podneti po isteku školske godine, i onda mora biti uvažena u smislu Zakona o činovnicima i ostalim službenicima građanskog reda. Ostavka podneta pre isteka školske godine ne mora biti uvažena, a ako se uvaži, učitelj ne može dobiti drugo mesto u toku te školske godine.

Ako nastavnik, bez odobrenja i bez dovoljnog opravdanja, izostane od svoje dužnosti pet dana u mestu, ili deset dana van mesta, ili ako ne ode na novu dužnost za deset dana od dana saopštenog mu postavljenja ili premeštaja, smatra se da je napustio službu, i njegovo se mesto oglašava za upražnjeno u smislu čl. 133. t. 7 Zakona o činovnicima i ostalim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine.

§ 96.

Ako je nastavnik za vreme školovanja uživao državnu pomoć, ne može mu se uvažiti ostavka niti dopustiti prelaz u drugu državnu službu, dok kao nastavnik ne otслужи dva puta onoliko vremena koliko je pomoć primao, ili dok ne vrati primljenu pomoć.

Isto tako i nastavnik koji se uz državnu pomoć spremava za rad u specijalnim školama (za nedovoljno razvijenu i defektnu decu, domaćičke škole i dr.) moraće raditi u tim školama najmanje dvaput onoliko vremena, za koliko je uživao državnu pomoć (u odsustvu, novcu ili inače) ili vratiti primljene prinadležnosti i pomoć.

§ 97.

Premeštaji se vrše po pravilu samo na kraju školske godine.

Za vreme trajanja školskog rada (od 1. septembra do kraja juna) ne mogu se vršiti premeštaji po molbi. O izuzecima, ako nisu protivni interesima službe, odlučuje Ministar prosvete.

§ 98.

Po svršetku školske godine, a najdalje do 5. jula banske uprave podneće Ministarstvu prosvete predlog za raspored nastavnika po državnim narodnim školama.

Ovaj predlog podnose banske uprave sa glasno članu 62. Zakona o činovnicima i ostalim službenicima građanskog reda, uzimajući u obzir i sledeće okolnosti dotičnih nastavnika:

1. uspeh u školi;
2. uspešan rad u seoskim školama u nepodeljenim odeljenjima i težim mestima;
3. rad na narodnom prosvjećivanju, širenju pismenosti, organizovanju kulturnih ustanova, organizovanju i pomaganju zemljoradničkih zadruga, čuvanju narodnog zdravlja, suzbijanju alkoholizma, rad na književnosti prvenstveno školski; rad u organizacijama za jačanje svesti o narodnom jedinstvu i osećanja verske snosljivosti;
4. porodične potrebe (dece za školovanje, izdržavanje braće i sestara ili iznemoglih roditelja);
5. vreme službovanja (uz jednake prednje uslove odlučuje duže službovanje, naročito duže službovanje u istom mestu); i
6. odredbe § 133. in 114. ovoga Zakona.

§ 99.

Na osnovu predloga banskih uprava a s obzirom na opštu potrebu službe u celoj zemlji Ministarstvo prosvete vrši raspored nastavnika.

Ovaj raspored ima biti gotov najdalje do 15. avgusta svake godine a premešteni nastavnici imaju biti u novim mestima najdalje do 25. avgusta.

§ 100.

Molbe sa premeštaj podnose se preko nadležnih vlasti opšte uprave.

Ne mogu biti premešteni po molbi nastavnici:

1. čija prosečna ocena za poslednje tri godine ne iznosi dobar uspeh (3);
2. koji su poslednje godine ocenjeni ocenom nedovoljan (2) ili rdav (1);
3. koji još nisu u mestu dobivenom po molbi proveli najmanje dve godine, izuzevši slučaj braka između učiteljskih lica.

§ 101.

Varošice mogu dobiti nastavnici sa najmanje 5, varoši sa najmanje 8, varoši sa punom srednjom ili stručnom školom najmanje sa 10, a varoši sa fakultetom sa najmanje 12 godina uspešne učiteljske službe.

U školama sa manjinskim nastavnim jezikom mogu se po potrebi za učitelje postaviti i lica bez ovih uslova.

Isto tako mogu se prema potrebi sa manjim godinama službe postavljati u varošima i varošicama oni učitelji koji imaju pored opštih školskih kvalifikacija i neko posebno stručno osposobljenje (svršili su na primer kurs za ručni rad, gimnastiku, muziku i slično).

§ 102.

Sve odredbe ovoga Zakona o postavljanju i premeštanju važe i za zabavilje.

6. Ocenjivanje nastavnika.

§ 103.

Nastavnike (u školi i van nje) ocenjuju sreski i banski školski nadzornici.

§ 104.

Nastavnici se ocenjuju u toku cele školske godine. Pri tome upisuje školski nadzornik sve važne napomene u list ocenjivanja svakoga učitelja, koji se nalazi kod sviju prosvetnih vlasti. Obrazac ovog lista propisuje Ministar prosvete.

Nadzornik upisuje u prvome redu svoj stručni sud o pregledanom nastavnom radu. Osim toga upisuje svoj sud o učiteljskoj stručnoj spremi; o predanosti poslu; o eventualnom odsustvu i bolovanju, o vladanju u službi i van službe (§ 81); o radu na narodnom prosvjećivanju; o drugom eventualnom radu i svojstvima učitelja, koji ga karakterišu kao vaspitača, nastavnika i građana; o eventualnim nepovoljnim uticajima, koji su sprečavali vaspitanje i nastavni rad u školi. Ove napomene treba da su proizvod objektivnog kritičkog merila, sa svima obzirima koje nalaže prosvetna služba.

Sve navedene prilike ima nadzornik proceniti i na osnovi toga suda, a najdalje do 1. jula, utvrditi konačnu opštu ocenu, kojom će oceniti učitelja kao školskog radnika. Ocena ima uglavnom da se osniva na opštem sudu, da li je učitelj svoju dužnost savesno vršio.

Ocene su za učitelje kao školske radnike: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), nedovoljan (2), i rdav (1).

Ocenom »nedovoljan« i »rdav« ocenjuje se onaj učitelj čiji rad ne zadovoljava, a koji je uz to i kriv za neuspeh u školi.

§ 105.

Nadzornikov sud koji ima značaj godišnje ocene učitelja upravitelj škole će posle inspekcije u overenom prepisu dostaviti nadležnom sreskom školskom nadzorniku.

Na svršetku školske godine će sreski školski nadzornik sve to s pregledom konačnih godišnjih ocena dostaviti banskoj upravi radi upisa ocena u službeničke listove i list ocenjivanja kod banovine i Ministarstva. Pregled ocena ima se podneti u dva primerka, jedan za banovinu, a drugi za Ministarstvo.

§ 106.

Upravitelj škole će posle svake inspekcije nadzornikov sud ubeležiti u list ocenjivanja slati sreskom nadzorniku u overenom prepisu radi uvođenja u list ocenjivanja dotičnog nastavnika, koji se nalazi kod sreskog i banskog nadzorništva, kao i u Ministarstvu prosvete. Takođe on će taj sud dati nastavniku na uvidaj, a sud s rdavom, nedovoljnom i dobrom godišnjom ocenom ima dotičnom nastavniku odmah dostaviti u overenom prepisu.

Na ocenu »rdav«, »nedovoljan« i »dobar« može se nastavnik žaliti banu u roku od tri dana po saopštenju. U tom slučaju ban će odrediti ponovni pregled preko nekog drugog nadzornog organa. Troškove ponovnog pregleda plaća žalilac, ako se tim pregledom potvrdi prva ocena.

Ako učiteljev rad pregleda i oceni i sreski i banski školski nadzornik, odlučujuća je za tu školsku godinu ocena banskog školskog nadzornika.

GLAVA VII.

Staranje o zdravlju učitelja i učenika.

§ 107.

Najmanje dvaput godišnje, u razmaku od šest meseci, mora se svaki učitelj i učenik podvrći lekarskom pregledu koji je besplatan.

Pregled vrše školske poliklinike ili sreski sanitetski referenti.

§ 108.

Ne može vršiti službu u školi lice, koje boluje od aktivne tuberkuloze ili neke druge zarazne bolesti, koja se može preneti na učenike.

Ministarstvo prosvete pomoći će osnivanje i izdržavanje doma za oporavljanje obolelih učitelja.

§ 109.

Školska zgrada ne sme se podizati, ako za to određeni lekar higijeničar, ili u odsustvu njegovu nadležni lekar, nije ispitao mesto, na kom se ima podići.

§ 110.

O zdravlju učitelja i učenika staraju se: 1. školske poliklinike; 2. školski lekari.

U mestima, u kojima školu pohađa više od četiri stotine učenika, osnovaće se školska poliklinika s kupatilom. Školske poliklinike su posebne ustanove za besplatan pregled i lečenje učitelja i učenika sa svim potrebnim uređajem za zaštitu njihova zdravlja. Osnivanje i izdržavanje školskih poliklinika propisuje se naročitim zakonom.

Rad školske poliklinike ne sme ni u kom pogledu ometati rad u školi.

Školski lekari po pravilu treba da su radili najmanje dva meseca u školskim poliklinikama. Na dve hiljade učenika mogu se postaviti specijalni školski lekari, i to samo u slučaju, ako su najmanje tri meseca radili u školskim poliklinikama i pohađali tečajeve za socijalnu medicinu i školsku higijenu u trajanju od tri meseca.

Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja propisuje u sporazumu sa Ministarstvom prosvete pravilnik o delokrugu, delovanju i dužnostima školske poliklinike i školskog lekara.

Prinadležnosti lekara školskih poliklinika i školskih lekara određuju se Zakonom o činovnicima i ostalim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine.

Sve ove lekare postavlja Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja uz odobrenju Ministarstva prosvete. Njihove prinadležnosti predvideće se u budžetu Ministarstva socijalne politike i narodnog zdravlja.

§ 111.

Učenicima narodnih škola ne smeju se uzimati u najamni i privredni rad radi zarade. Izuzima se zajednički rad u samoj školi u nastavnim i vaspitnim smerovima.

GLAVA VIII.

Uprava i nadzor.

§ 112.

Vrhovnu upravu i nadzor nad svim narodnim školama, zabavištima i drugim prosvetnim ustanovama vrši Ministar prosvete neposredno i posredno. Posredno vrši preko uprava škola, sreskih načelnika i banskih uprava.

1. Uprava škole.

§ 113.

Svaka zasebna narodna škola, kao i škola sa zabavištem i pripravnim razredima, koji su s njom u neposrednoj vezi, ima svog upravitelja.

Upravitelja postavlja Ministar prosvete iz reda mesnih učitelja a na prvom mestu između onih, koji su se istakli svojim radom u školi i van škole.

Do popunjenja upraviteljskih mesta banska uprava privremeno postavlja za upravitelja škole prvenstveno najstarijeg učitelja dotične škole, o čemu odmah izveštava Ministarstvo prosvete.

Kada je u školi samo jedan nastavnik, on je u isto doba i njen upravitelj.

U odvojenim ženskim školama za upraviteljicu se postavlja po pravilu učiteljica. U muškim školama upravitelj je uvek učitelj, a u mešovitim može biti i učiteljica.

U školama sa više od dvanaest odeljenja upravitelj se oslobađa rada u razredu.

§ 114.

Školski upravitelj vrši naročito ove dužnosti:

1. upravlja školom i vodi neposredan nadzor nad nastavom, vaspitanjem i redom;
2. uvodi u dužnost i razrešava od njih nastavnike; saopštava im naredbe školskih i drugih nadležnih vlasti, koje se njih tiče i stara se o njihovu izvršenju;
3. pazi da svi nastavnici dolaze uredno na dužnost i da se u radu tačno pridržavaju propisanih nastavnih planova i programa i uputstava;
4. pazi da se u školi upotrebljavaju samo odobreni udžbenici;
5. pazi da se učenici na vreme ocenjuju i da se ocene upisuju u razrednu upisnicu;

6. nadzira rad i vladanje nastavnika i veroučitelja u pogledu dužnosti iz § 1. ovog Zakona i prema potrebi opominje na ispunjavanje dužnosti u smislu odredaba ovoga Zakona;

7. izveštava seoskog načelnika o neurednim i nesavesnim nastavnicima i o njihovim krivicama;

8. određuje zamenu obolelim ili odsutnim nastavnicima ili ih prema prilikama i sam zamenjuje i izveštava o zamenama sreskog načelnika, ako zamena traje više od tri dana;

9. daje nastavnicima u slučaju potrebe u toku jedne školske godine odsustvo do tri dana i o tome izveštava sreskog načelnika;

10. pazi da se na vreme izvrši pregled i opis učenika u školu i vodi računa o onima koji su prešli u druge škole;

11. pazi da učenici uredno polaze školu i na vreme izveštava roditelje (staratelje), školski odbor i sreskog načelnika i neopravdanim učeničkim izostancima;

12. saziva nastavnička veća i rukovodi njihovim radom;

13. pazi da se održava u dobrom stanju školska zgrada i sva školska imovina, za što je zajedno sa školskim odborom i materijalno odgovoran;

14. traži blagovremeno potrebne opravke ili dezinfekciju školske zgrade;

15. prima i otpušta školsku posluhu i stara se o održavanju čistoće u školi;

16. pomaže školskome lekaru u vršenju njegove lekarske školske dužnosti i unapređenju zdravstvenih prilika u školi;

17. podnosi krajem svakoga polugodišta, a prema potrebi i češće sreskom načelniku iscrpan izveštaj o stanju svoje škole kao i predloge za unapređenja nastave, ukazujući naročito na nemarne i nesposobne nastavnike;

18. sprovodi prepisku ostalih nastavnika sreskom načelniku i ostalim vlastima;

19. saraduje sa mesnim školskim odborom, da pravilno i na vreme sastavi školski budžet i godišnje račune i upućuje ga na tačno vršenje dužnosti prema školi;

20. vodi i čuva svu školsku prepisku pod svojim potpisom i odgovornošću;

21. čuva i upotrebljava školski pečat;

22. kažnjava nastavnike po propisima ovoga Zakona.

2. Sreski školski nadzornik.

§ 115.

Radi stalnog administrativnog i instruktivnog nadzora Ministar prosvete obrazuje školske srezove i postavlja sreske školske nadzornike.

U delokrug jednog sreskog školskog nadzornika računava se 50—150 nastavnika, odnosno školskih odeljenja, zabavišta i drugih prosvetnih ustanova. Broj odeljenja koji u označenom okviru pada na jednog nadzornika zavisi od terenskih i saobraćajnih prilika. U mestima i srezovima u kojima ima više od označenog broja odeljenja, mogu se postaviti i po dva sreska školska nadzornika, ako ima budžetske mogućnosti.

Sreski školski nadzornik je prosvetni referent sreskog načelnika.

Bliže odredbe o vršenju nadzorničke službe propisane Ministar prosvete uredbom.

§ 116.

Postavljenja, premeštanja i razrešenja sreskih školskih nadzornika vrši Ministar prosvete po potrebi službe, a prema odredbama ovoga Zakona.

Za sreskoga školskog nadzornika može se postaviti onaj nastavnik, koji je sa propisnim diplomskim ispitom svršio filozofsko-pedagošku grupu predmeta na univerzitetu, ili viši tečaj više pedagoške škole, položio ispit iz školske administracije za sreskog školskog nadzornika i ima najmanje deset godina efektivne službe u narodnoj ili građanskoj školi.

Isto tako Ministar prosvete može postaviti i onoga nastavnika, koji ima niži tečaj više pedagoške škole i diplomski ispit, ispit za sreskog školskog nadzornika i najmanje dvanaest godina efektivne učiteljske službe. Takođe može postaviti nastavnika koji ima redovno učiteljsko osposobljenje, najmanje petnaest godina efektivne službe u narodnoj školi, ispit za sreskog školskog nadzornika, istakao se prosvetnim radom u narodu i u pedagoškoj književnosti i kome prosečna ocena iznosi najmanje vrlo dobar.

§ 117.

Sreski školski nadzornik kao stručni referent opšte upravne vlasti vrši naročito ove dužnosti:

1. pregleda i predlaže šefu opšte upravne vlasti na odobrenje početkom svake školske godine raspored, koji izrađuju upravitelji škola sa svojim nastavničkim većem, i sprema odluke po žalbama o dodeljivanju razreda pojedinim nastavnicima;

2. pohađi najmanje dva puta u godini narodne škole i ostale niže prosvetne zavode u svome srezu, staraajući se da dobro upozna nastavne prilike i da uklanja smetnje u školskom radu;

3. poučava prema potrebi nastavnika u praktičnom školskom radu i stara se o njihovom usavršavanju; prilikom pregleda škola i rada drži ugledna predavanja ili sam ili naizmenice sa nastavnicima, u čemu učestvuju sva nastavna lica;

4. nadgleda službeni rad upravitelja, nastavničkih veća i školskih odbora u ime šefa opšte upravne vlasti; overava sve školske inventare i knjige školske administracije;

5. u ime šefa opšte upravne vlasti saziva sresko nastavničko veće, utvrđuje njegov dnevni red i rukovodi njegovim radom;

6. brine se u otvaranju novih odeljenja, novih škola i učestvuje pri izboru mesta za

podizanje školske zgrade, kao i pri pregledu privatnih zgrada za školsku upotrebu;

7. čini predloge šefu opšte upravne vlasti da se na vreme objavljuju školski zakoni i naredbe preko upravitelja škola;

8. izvida krivice nastavnika narodnih škola i predlaže kazne u krugu nadležnosti sreskog načelnika; žalbe na izrečene kazne i krivice čije rešenje ne spada u nadležnost sreskog načelnika, dostavlja banskou upravu;

9. izvida i predlaže rešenja ličnih sporova između nastavnika i mesnih školskih odbora, a o materijalnim sporovima prema izveštajima za bansku upravu;

10. izrađuje za bansku upravu izveštaj o svima slučajevima nevršenja dužnosti od strane predsednika i članova mesnih školskih odbora;

11. sprema predloge banskou upravu o prekidu nastave u vanrednim prilikama a u hitnim slučajevima ishodi odluke šefa opšte upravne vlasti o prekidu do pet dana;

12. stara se o popunjavanju praznih učiteljskih mesta i određuje nastavnike kao zameneke bolesnim nastavnicima; sporazumno s banskim školskim nadzornikom stara se za zamenu, ako je ona potrebna za duže vreme; najhitnije podnosi predloge za zamenu i stara se o njihovom ostvarenju u onim slučajevima gde bi se bez nje škola imala zatvoriti;

13. daje mišljenje i predloge po molbama nastavnika za odsustvo po privatnom poslu i radi oporavljanja posle bolesti;

14. vodi statistiku svih škola, odeljenja, nastavnika i učenika u svome srezu;

15. pazi pod ličnom odgovornošću da se samo udžbenici državnog izdanja upotrebljavaju u školama i da se za školske knjižnice nabavljaju na teret školskoga budžeta one knjige koje odgovaraju svrhama knjižnice;

16. predlaže odluke o upisivanju i ispisivanju učenika;

17. učestvuje u radu nadzorničkih veća;

18. izrađuje za bansku upravu polugodišnji izveštaj o stanju škola u svome srezu i čini potrebne korake za popravak toga stanja;

19. u ime šefa opšte upravne vlasti vodi prepisku sa svima školskim i drugim vlastima i posreduje u prepisci između upravitelja narodnih škola i viših nadležnih vlasti;

20. stara se o izvršenju naredaba viših nadležnih vlasti i u svome radu upravlja se u svemu po upustvima koje propiše Ministar prosvete o nadzoru škola;

21. ocenjuje nastavnike narodnih škola po odredbama ovoga Zakona;

22. sprema predloge banskou upravu o mestima u kojima treba otvoriti školu za nedovoljno razvijenu i defektnu decu, i stara se da se takva deca šalju u te zavode;

23. pomaže nastavnicima u radu na narodnom prosvetivanju;

24. pazi da svi školski odbori blagovremeno sastave budžet za održavanje škole i da ga podnesu nadležnoj vlasti;

25. stara se o stvaranju zabavišta, pripravnih razreda i tečajeva za odrasle nepismene, kao i ostalih ustanova za narodno prosvetivanje;

26. sprema odluke po prijavama o nemarnom pohađanju škole od strane učenika;

27. sprema odluke o početku svakodnevnih nastave u školi;

28. sprema predloge koje opšta upravna vlast podnosi Ministarstvu prosvete preko banskou uprave o privatnom poučavanju učenika narodnih škola i o ispitima tih učenika (§ 59);

29. pazi na rad i ponašanje nastavnika van škole;

30. vrši nadzor da knjižari u dotičnom srezu imaju na skladištu državne udžbenike i preporučena druga nastavna sredstva za narodne škole. — Odluke po tačkama 1, 5, 8, 11, 12, 13, 16, 26 i 27 ovog paragrafa donosi šef prvostepene opšte upravne vlasti.

§ 118.

Sreski školski nadzornici, ako su činovnici I. kategorije imaju prinadležnosti po Zakonu o srednjim školama.

Ako su činovnici II. kategorije, imaju pored redovnih prinadležnosti, kao i stana ili stanarine po § 84 ovoga Zakona još i povećane prinadležnosti po čl. 7. Zakona o činovnicima i ostalim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine, a pored toga i naročiti dodatak od 300 dinara mesečno.

3. Banski školski nadzornik.

§ 119.

Banski školski nadzornik je šef oteka za osnovnu nastavu u prosvetnom odeljenju banske uprave.

On će se starati i o poslovima narodnog prosvetivanja.

§ 120.

Za banskog školskog nadzornika može se postaviti onaj nastavnik, koji je svršio sa propisanim diplomskim ispitom pedagošku grupu predmeta na filozofskom fakultetu ili viši tečaj više pedagoške škole, položio profesorski ispit i ima najmanje 15 godina nastavničke službe.

§ 121.

Banski školski nadzornici su činovnici I. kategorije i imaju prinadležnosti po Zakonu o srednjim školama.

§ 122.

Banski školski nadzornik, kao stručni školski referent prosvetnog odeljenja banske uprave vrši naročito ove dužnosti:

1. najmanje jedanput u godini obilazi pojedine delove banovine, staraajući se da prouči prosvetne prilike i da kontroliše rad sreskih školskih nadzornika, mesnih školskih odbora i narodnih škola, i pri tom daje po-

trebna uputstva i ocenjuje rad onih nastavnika, čiji je rad pregledao;

2. predlaže otvaranje novih škola i odeljenja u svom području;

3. predlaže popunjavanje upražnjenih nadzorničkih i nastavničkih mesta, najhitnije ishodi odluku banske uprave o zameni u onim školama koje bi se bez zamene morale zatvoriti, kao i o zameni nadzornika;

4. pregleda i dopunjava podatke za nastavničke službeničke listove;

5. pregleda molbe nastavnika narodnih škola i sreskih školskih nadzornika za odsustvo po privatnom poslu i radu oporavljanja posle bolesti, i daje po njima svoje mišljenje za bansku upravu i Ministarstvu prosvete;

6. izvida sporove u ime banske uprave između nastavnika školskih odbora i sreskih školskih nadzornika i sprema rešenja po njima;

7. izvida u ime banske uprave krivice sreskih školskih nadzornika i sprema, u smislu disciplinskih propisa, potrebne predloge i mišljenja po njima za bansku upravu i Ministarstvo prosvete; tako isto postupa i sa krivicama nastavnika narodnih škola;

8. sprema predlog za odobrenje prekida rada u školi do 10 dana zbog zarazne bolesti ili kakve druge potrebe na osnovi predloga školskih lekara i šefa prvostepene opšte upravne vlasti, i o svemu tome vodi evidenciju;

9. sprema predlog za odobrenje uvode-nja skraćene nastave redovne, gde to neophodno potreba zahteva;

10. stara se o preduzimanju svega što je potrebno za popravku zdravstvenih prilika od kojih zavisi napredak škole;

11. prikuplja i sređuje statističke podatke nastavnika, učenika, škola i svih drugih prosvetnih ustanova u svome delokrugu;

12. sprema za Ministarstvo prosvete godišnji izveštaj iz koga će se videti celokupni rad narodnih škola u banovini;

13. stavlja posebne predloge o svemu što bi trebalo u banovini uraditi za unapređenje nastave i prosvete;

14. izrađuje predloge za priređivanje tečajeva i usavršavanje učitelja i upoznavanje sa nastavnim naučnim novinama;

15. saraduje sa banovinskim školskim odborom u svemu za napredak nastave i prosvete, i aktivno učestvuje u radu na narodnom prosvetivanju;

16. u ime banske uprave saziva prema potrebi sreske školske nadzornike i nadzornička veća radi pretresanja raznih školskih pitanja;

17. pregleda predloge o izboru zemljišta i o području pojedinih škola, i daje mišljenje po njima. Odluke po tačkama 5, 8, 9 i 17 ovog paragrafa donosi ban.

4. Mesni školski odbor.

§ 123.

Mesni školski odbor čini:

1. predsednik upravne opštine;

2. upravitelj narodne škole, koji je ujedno i poslovođa odbora;

3. upravitelj građanske škole;

4. opštinski rajonski lekar;

5. pet uglednih lica, naših državljana, koja za svaku školsku opštinu bira opštinski odbor. Gde školska opština obuhvata više upravnih opština, bira svaka po jednog člana u mesni školski odbor.

Po mogućstvu treba školski odbornici da budu oni koji imaju decu u školi, koji su ujedno opštinski odbornici i koji su iz raznih mesta, ako se iz više mesta sastoji školska opština.

Ako ima više lica onoga zvanja kome pripada po položaju članstvo u školskom odboru ulazi najstariji po rangu. U odsustvu predsednika sednicama odborom predsedava upravitelj škole. Ako je predsednik odbora upravitelj on sam određuje sebi zamenika za slučaj da mora odsustvovati.

§ 124.

Mesni školski odbor u gradovima sa najmanje 30.000 stanovnika čine:

1. predsednik opštine ili njegov zamenik;

2. nadzornici koji vrše nadzor gradskih škola;

3. upravitelj učiteljske i građanske škole, ako ih ima u mestu;

4. školski lekar;

5. opštinski inženjer;

6. dva najstarija po rangu upravitelja i jedna upraviteljica narodnih škola;

7. pet članova opštinskog odbora (građanskog zastupstva).

Članove školskog odbora, osim kojih ulaze u odbor po položaju, bira odbor upravne opštine za ono vreme, na koje je i opštinski odbor postavljen. Izmenom opštinskog odbora menjaju se i birani školski odbornici.

Upraznjena mesta popunjavaju se u roku od jednog meseca.

Ako ima više lica onoga zvanja, kome pripada članstvo po položaju u gradskom školskom odboru, ulazi najstariji po položaju.

§ 125.

Predsednik je mesnog školskog odbora, kad je odbor u sedištu upravne opštine, predsednik (načelnik) dotične opštine. Predsednike drugih školskih odbora biraju članovi tih odbora iz svoje sredine.

Seoski mesni školski odbor bira blagajnika između svojih članova, a u ostalim školskim opštinama ovu dužnost vrši opštinski blagajnik.

Ako je predsednika izabran upravitelj škole odbor bira pogodno lice za poslovođu, redovnu između svojih članova ili učiteljskih lica iz mesta.

Ako je poslovođa lice van školskog odbora, nema prava glasa na sednicama.

Sprečenoga predsednika školskog odbora zamenjuje u seoskim opštinama po godinama najstarije lice, a u ostalim školskim odborima lice najstarije po rangu.

§ 126.

Sednice se drže redovno jedanput mesečno na poziv predsednika ili njegovog zamenika, inače kad god se ukaže potreba.

Članovi se pozivaju na sednicu pismenim pozivom, u kome se mora naznačiti i dnevni red zakazane sednice.

Na sednicu se moraju pozvati svi članovi. Odluke su punovažne kad je prisutno više od polovine celokupnog broja članova, a odlučuje se većinom glasova. Predsednikov glas odlučuje kad se glasovi podele.

Sednica se mora sazvati na zahtev upravitelja škole ili jedne trećine članova.

U selima se drže sednice školskih odbora u školskoj zgradi; po gradovima mogu se držati i u opštinskoj zgradi.

§ 127.

Školski odbor vrši naročito ove dužnosti:

1. stara se da upravna opština tačno ispunjava sve dužnosti, koje joj zakon propisuje;

2. svake godine sastavlja budžet za održavanje škole u narednoj budžetskoj godini i u određeno vreme šalje ga nadležnoj vlasti;

3. prima i odobrava izveštaje o stanju školske blagajne najmanje dva puta u polugodištu; ovom prilikom prema potrebi predlađa blagajnu; u slučaju nepravilnosti preduzima osiguranje školske imovine;

4. pazi da se upišu sva za školu dorasla deca;

5. pazi da sva upisana deca uredno polaze školu po odredbama ovoga Zakona;

6. vodi računa o onoj deci, koja su otišla u druge škole pre svršetka obaveznoga školovanja;

7. vrši upis školske dece u smislu ovoga Zakona;

8. brine se za odelo, obuću, lekove i hranu siromašnih učenika;

9. brine se za učeničke izlete, utakmice i drugo, što pomaže uspeh u nauci i vaspitanju;

10. vodi brigu i nadzor nad stanom i hranom svih učenika, koji noćivaju kod škole;

11. stara se o osnivanju i povećavanju školskih fondova;

12. pomaže upravitelju škole i učiteljima prilikom priređivanja školske svečanosti i roditeljskih sastanaka i prisustvuje im;

13. stara se da se najhitnije i napotpunije izvršuju odredbe i uputstva školskog lekara u pogledu suzbijanja zaraze i čuvanja zdravlja dece;

14. potpomaže sva preduzeća na korist škole i narodnog prosvetivanja;

15. potpomaže rad mesnog učiteljskog veća oko osnivanja učeničke, učiteljske i javne knjižnice u školi i stara se o njihovu napretku;

16. stara se da upravna opština uvrsti u budžet sve kredite, koji su potrebni za napredak i uspešan prosvetni rad u školi i van škole u narodu;

17. nabavlja u granicama odobrenoga školskog budžeta, ogrev, školske knjige, pribor za pisanje, crtanje i ručni rad;

18. stavlja predloge u pogledu nastave u višim razredima narodne škole (§ 11—12);

19. stavlja predloge nadležnim vlastima, šta bi trebalo uraditi radi unapređenja prosvetnih prilika u školskoj opštini;

20. izvršuje naredbe nadležnih vlasti ukoliko se tiču škole;

21. pomaže materijalno tečajeve za domaćice i privredno-zadružne tečajeve

§ 128.

Školski odbor zvanično predstavlja njegov predsednik i poslovođa.

§ 129.

Blagajnom školskog odbora po zakonским propisima rukuje blagajnik, a predsednik je naredbodavac, no obojica odgovaraju materijalno i krivično.

Svaki prijem i izdatak novca ima se sprovesti kroz blagajničke knjige.

Svaki dokument o primanju i izdavanju novca moraju overiti predsednik i blagajnik, sa premapotpisom delovođe; prvi kao odgovorni naredbodavac, drugi kao izvršilac.

Novac koji nije potreban za redovno održavanje škole predaje se na čuvanje mesnoj ili najbližoj poštanskoj štedionici, a fondovi i državne obveznice ili hartije od vrednosti predaju se na čuvanje Državnoj hipotekarnoj banci.

Po isteku računске godine, a najdalje posle mesec dana, ima blagajnik sastaviti godišnji račun za tu godinu i predložiti ga na pregled školskom odboru.

Blagajniku se može dodeliti nagrada, koja se određuje školskim budžetom.

§ 130.

Upravna opština dužna je krajem svakoga meseca izdati školskoj blagajni najmanje jednu dvanaestinu od odobrenog školskog budžeta. U slučaju neizvršenja, kažnjavaju se po žalbi upravitelja škole predsednik i blagajnik uprave opštine sa po 200 dinara u korist Državnog školskog fonda, uz uvećavanje kazne u svakom ponovljenom slučaju sa po 50%.

Ovu kaznu izriče i izvršuje sreski načelnik u roku od 20 dana sledećeg meseca. Za nevršenje ove dužnosti optužuje sreskog načelnika Ministar prosvete po § 129. alineja 2 tačka 1 i 10 i § 149. Zakona o unutrašnjoj upravi.

§ 131.

Mesni školski odbor upravlja celokupnom školskom imovinom po odredbama ovoga Zakona.

§ 132.

Poslovođa sastavlja zapisnik odborskih sednica, rešenja, izveštaje, pretstavke i drugo; vodi svu prepisku, pomaže predsedniku u vršenju dužnosti i čuva odborsku arhivu. Za rad u odboru može se poslovodni odrediti nagrada koja se predviđa školskim predračunom.

§ 133.

Za nevršenje propisanih dužnosti sreski načelnik može kazniti članove seoskih školskih odbora, organizovanih u smislu § 123, novčanom kaznom do 100 dinara u korist Državnog školskog fonda. Protiv ove kazne dopuštena je žalba banu čija je odluka izvršena. Kaznu izvršuje sreski načelnik u roku od 30 dana po saopštenju.

§ 134.

Sva prepiska mesnog školskog odbora sa školskim i svim drugim javnim vlastima je službena prepiska i ne plaća se za nju ni taksa ni poštarina.

5. Banovinski školski odbor.

§ 135.

Svaka banska Uprava ima svoj banovinski školski odbor, koji čine: pomoćnik banovinskog načelnika prosvetnog odeljenja, banovinski školski nadzornik, šef odseka za srednju nastavu u prosvetnom odeljenju, po jedan sanitetski, poljoprivredni i tehnički referent banske uprave i po jedan upravitelj učiteljske, srednje, građanske i narodne muške i ženske škole u koliko ima svih ovih škola u sedištu banske uprave, jedan činovnik najviše finansijske vlasti u mestu i pet građana koji se interesuju školom i prosvetom u toj banovini, koje odredi ban.

Ako ima više lica onoga zvanja kome po položaju pripada članstvo u banovinskom školskom odboru, ulazi najstariji po rang.

§ 136.

Predsednik banovinskog školskog odbora, je pomoćnik banovinskog, a zamenjuje ga načelnik prosvetnog odeljenja.

Izvestilac odbora je banovinski školski nadzornik, u pitanjima školske higijene i školskih zgrada izveštio su dotični banovinski stručni referenti, koji su u odboru. Za vršenje administrativnih poslova stavlja ban na raspolaganje potrebno osoblje.

Načelnik prosvetnog odeljenja određuje za poslovođu banovinskog školskog odbora jednoga od banovinskih referenata prosvetne struke.

§ 137.

Banovinski školski odbor deli se na širi i užu banovinski školski odbor.

Uži banovinski školski odbor čine: predsednik, potpredsednik i tri člana koji žive u sedištu banovine, a bira ih sam odbor.

Delokrug rada užeg banovinskog školskog odbora određuje se naročitim ovlašćenjem od strane šireg banovinskog odbora.

§ 138.

Predsednik saziva sednice užeg i šireg odbora prema potrebi. Predsednik se stara da se izvršuju odborske odluke.

Sednice se drže u sedištu banske uprave. Članovi se pozivaju pismeno, a u isto vreme dostavlja im se dnevni red.

Odluke su punovažne kad je prisutno više od polovine od celokupnog broja članova. Odlučuje se većinom glasova prisutnih članova. U slučaju podele glasova odlučuje glas predsednikov.

§ 139.

Banovinski školski odbor vrši naročito ove dužnosti:

1. izrađuje i podnosi banu detaljan i obrazložen predlog onoga dela banovinskog budžeta koji se odnosi na narodne i ostale škole i narodno prosvetovanje u banovini;

2. predlaže na odobrenje školske budžete pojedinih škola i po odobrenju dostavlja ih nadležnim opštinama najkasnije mesec dana pre početka nove budžetske godine;

3. stara se o podizanju novih škola gde ih još nema, kao i o opravkama i proširenju postojećih školskih zgrada i o svemu tome podnosi potrebne predloge;

4. pomaže širenju pismenosti među starijim narastajem, koji je prešao doba redovnog školovanja;

5. predlaže pomoć materijalnu i drugu, za otvaranje školskih tečajeva u mestima gde nema škole, kao i nagradu nastavnicima za taj rad iz banovinskih sredstava;

6. stara se o podizanju, otvaranju i izdržavanju banovinskih škola za duhovno zaostalost i defektne decu;

7. predlaže materijalnu pomoć za nastavničke tečajeve i ustanove, koje se otvaraju radi usavršavanja i upoznavanja učitelja s naučnim i pedagoškim novinama;

8. predlaže pomoć, materijalnu i drugu, za nastavnička i učenička putovanja radi upoznavanja naroda i otadžbine;

9. stara se o stvaranju i uvećavanju stalnog banovinskog školskog fonda radi podizanja školskih zgrada i unapređenja prosvete u celoj banovini;

10. daje predloge za rukovođenje školskom i prosvetnom imovinom banovine: zadužbinama, poklonima, fondovima itd., ukoliko nije drukčije propisano Zakonom o zadužbinama;

11. predlaže materijalnu pomoć za nabavku potrebnog školskog nameštaja, učila, knjiga i drugoga;

12. stara se da se svi učenici u banovini na vreme snabdejavaju udžbenicima i priborom za pisanje, crtanje i dr.;

13. ispituje pravilnost rukovanja školskom imovinom i školskim fondovima svih narodnih i građanskih škola u banovini i čini predloge u cilju preduzimanja potrebnih mera za obezbeđenje školske imovine i fondova;

14. čini predloge za obrazovanje, spajanje i razdvajanje školskih opština, kao i predloge za podelu školske imovine dotičnih opština;

15. pomaže u svakom pogledu savetima i delom prosvetnim vlastima u unapređenju nastave i prosvetovanju naroda;

16. stara se za popunjavanje školskih knjižnica;

17. predlaže materijalnu pomoć za tečajeve za domaće i privredno-zadružne tečajeve.

§ 140.

Banovinski budžet, u onom delu koji se odnosi na narodne i ostale škole i narodno prosvetovanje u banovini, podleži saglasnom odobrenju Ministarstva prosvete i Ministra finansija.

§ 141.

Banovinski školski odbor ima svoj zaseban delovodnik, arhivu i pečat.

Sva se prepiska vodi pod potpisom predsednika ili njegovog zastupnika.

Arhiva se čuva u zgradi banske uprave; njom rukuje poslovodja.

§ 142.

Članovima banovinskog školskog odbora pripadaju dnevne za vreme odborskih sednica, a onima koji stanuju van sedišta banovinskog školskog odbora nadoknađuju se i putni troškovi. Članovima koji su državni činovnici i jedno i drugo određuje se prema propisima Uredbe o dnevnicama i putnim troškovima činovnika kada putuju službenim poslom, a o dnevnicama i putnim troškovima onih članova odbora koji nisu državni činovnici propisuje naročitu uredbu Ministar prosvete u sporazumu sa Ministrom finansija.

Dnevne i putni troškovi padaju na teret budžeta dotične banovine.

Blagajniku može banovinski školski odbor odrediti honorar i isplaćivati ga iz svoga budžeta, ako ovu dužnost vrši pored svoje redovne.

§ 143.

Sva prepiska banovinskih školskih odbora službena je i ne plaća se za nju ni taksa ni poštarina.

GLAVA IX.

STRUČNA NASTAVNIČKA VEĆA.

1. Mesno nastavničko veće.

§ 144.

Svi nastavnici jedne škole sa svojim upraviteljem čine nastavničko veće te škole. Ono drži sednice svakoga meseca po pravilu jedanput, a po potrebi više puta.

Sednice saziva i rukovodi njima upravitelj škole. Odlučuje se većinom glasova. Pri jednakoj podeli glasova odlučuje ona polovina gde bude upravitelj.

Posećivanje sednica je obavezno. Važnije odluke nastavničkoga veća šalju se sreskom načelniku na uvidaj.

§ 145.

Nastavničko veće radi ove poslove:

1. dogovara se o jednakom postupanju svih nastavnika, u pogledu vaspitanja školske dece i održavanja reda u školi i van nje;

2. dogovara se o metodičkom postupku i o držanju veze i jedinstva u nastavi kroz sve razrede;

3. izvodi po dogovoru učeničke izlete, utakmice, školske svečanosti, zabave i drugo;

4. predlaže nabavku potrebnih učila, knjiga za knjižnice, nameštaja i drugoga;

5. odlučuje o nagradi učenika na kraju školske godine;

6. bira i predlaže siromašne i valjane učesnike, koje treba pomoći iz školskoga fonda ili drugih izvora;

7. raspoređuje po razredima knjige i školske pribore;

8. stara se sa školskim odborom o uređenju školskih fondova i druge imovine, o njihovom povećavanju;

9. brine se o napretku svoje škole i čuva njen ugled;

10. odlučuje, po predlogu upravitelja, koji će nastavnik poučavati u kojem odeljenju;

11. priređuje roditeljske sastanke (večeri) u školi radi jačega održavanja veze između škole i doma.

Nastavničko veće može upotrebljavati školske prostorije za sve svrhe koje služe širenju prosvete u narodu.

2. Sresko nastavničko veće.

§ 146.

Svi nastavnici državnih narodnih škola u jednom školskom srezu čine sresko nastavničko veće.

U velikim gradovima gde ima po dva ili više nadzornika, svi nastavnici u mestu, bez obzira na broj školskih nadzornika, čine samo jedno nastavničko veće.

§ 147.

Sresko nastavničko veće sastaje se najmanje jedanput godišnje.

Veće saziva i njime rukovodi sreski školski nadzornik.

Posećivanje sednica je obavezno. Nastavnici nemaju pravo za ovaj rad ni na putne troškove ni na dnevnicu.

§ 148.

Sresko nastavničko veće vrši ove poslove:

1. pretresa pedagoška pitanja koja se tiču narodne škole, a koja su stavljen na dnevni red;

2. saslušava i ocenjuje ugledna predavačnja, koja drže pojedini članovi;

3. određuje pitanja za raspravljavanje na idućem sastanku i bira izveštitelja za njih;

4. dogovara se i radi na stručnom usavršavanju svojih članova;

5. pretresa pitanja o smetnjama u školskom radu i o načinu kako da se one uklone;

6. pretresa pitanja o prosvetovanju naroda i o načinu kako će škola pojačati svoj uticaj na prosvetovanje;

7. raspravlja o priređivanju učeničkih izleta, utakmica i školskih svečanosti;

8. raspravlja o svima drugim pitanjima koja se tiču škole i nastave.

O svima sastancima i radu sreskih nastavničkih veća školski nadzornik podnosi šefu opšte upravne vlasti opširan izveštaj za bansku upravu.

3. Banovinsko nastavničko veće.

§ 149.

Banska uprava poziva jedanput godišnje sreske školske nadzornike svoje banovine u banovinsko nastavničko veće radi dogovora o jednoobraznom školskom radu i radi pretresa važnijih načelnih pitanja koja se odnose na nastavu, vaspitanje, uređenje škola, udžbenike, nastavne članove i sve drugo što se tiče banovine.

Banovinskim nastavničkim većem rukovodi načelnik prosvetnog odeljenja ili njegov zamenik.

Odluke banovinskog nastavničkog veća dostavlja banska uprava Ministarstvu prosvete. One imaju kao predlozi savetodavni značaj.

Učesnici na sednicama banovinskog nastavničkog veća imaju pravo na putne troškove i dnevnicu.

GLAVA X.

Odnos škole prema građanima, porodici i opštini.

§ 150.

Dužnost je učeničkih roditelja da se obaveštavaju o radu i vladanju njihove dece u školi i van nje.

§ 151.

Škole će priređivati roditeljske sastanke radi zbližavanja doma i škole u njihovoj zajedničkoj saradnji na vaspitnom poslu.

Prema potrebi pojedine odluke ovih sastanaka dostavljaju se preko školskog odbora pojedinim nadležnostima, čija je saradnja i pomoć potrebna.

§ 152.

Opštinska uprava (poglavarstvo) je dužna pomagati narodnu školu i ukazivati joj pomoć u svakoj prilici i naročito u pogledu vaspitanja i zaštite školske dece van škole.

GLAVA XI.

Narodno prosvetovanje.

§ 153.

Za lica do 25 godina starosti, koja su u doba školske obaveze ostala bez školskoga obrazovanja, obavezno je posećivanje tečajeva za odrasle nepismene (analfabete), koji se redovno otvaraju pri svima seoskim narodnim školama. Nastava u ovim tečajevima drži se u vreme od 1. novembra do 1. marta iduće godine u večernjim časovima.

Za lica starija od 25 godina ovi tečajevi nisu obavezni, ali ako se ova lica dobrovoljno upišu, posećivanje tečajeva je obavezno.

Učitelji narodnih škola koji rade u ovim tečajevima izvodiće sa redovnim učenicima narodnih škola poludnevnu nastavu (pre podne) u vremenu trajanja ovih tečajeva.

Otvaranje ovih tečajeva pri narodnim školama u gradovima regulisaće se naročitim pravilnikom.

Ministar prosvete određivaće naročitu nagradu nastavnicima ovih tečajeva i isplaćivaće je za svakog učenika za koga se ispitom komisijski utvrdi da je obučen u nastavi čitanja, pisanja i računanja.

Za obuku nepismenih u vojsci Ministarstvo prosvete po pristanku Ministra vojske i mornarice postavlja stalne učitelje za pojedine vojne jedinice. Položaj, prava i dužnosti ovih učitelja regulišu se naročitim pravilnikom, koji će zajednički propisati Ministar prosvete i Ministar vojske i mornarice u saglasnosti sa Ministrom finansija.

U mestima gde nema školske zgrade, upravne opštine su dužne postarati se za lokale u kojima će se izvoditi tečaj za odrasle nepismene, kao i za najpotrebniji nameštaj, ogrev i osvetljenje. Otvaranje ovih tečajeva i imenovanje nastavnika za iste vrši Ministar prosvete po predlogu nadležnih vlasti, a po hadanje istih je obavezno za decu i lica do 25 godina starosti, ako su se upisala u tečaj.

§ 154.

U cilju narodnog prosvetovanja osnivaće se za ženske niže domaćičke škole i tečajevi za domaće, a za muškarce privredno-zadružni tečajevi.

U školama za domaće nastava traje od 1. februara do kraja novembra, a škola je uređena internatski.

Učenici dobijaju sve potrebe osim odela i obuće.

U školu se primaju ženska deca koja su svršila najmanje narodnu školu, a navršila 15 godina. Podizanje i izdržavanje ovih škola pada na teret državnog ili banovinskog budžeta. Ove se škole podižu prvenstveno u najzaostalijim krajevima.

Tečajevi za domaće i privredno-zadružni tečajevi otvaraju se uz narodne škole, a otvori se mogu i u mestima gde nema škole, ako opština pripremi potrebne prostorije za rad, stan za nastavnike, kao i ogrev i osvetljenje.

Nastava je u ovim tečajevima na praktičnoj osnovi sa naročitim obzirom na mesne prilike i potrebe, i izvodi se na državnom jeziku.

Ove tečajeve uz privatnu inicijativu izdržavaju i nagradu nastavnicima određuju i plaćaju banovine i država.

U tečajevima se primaju lica od 15 do 30 godina. Tečaj traje sa ženske 3—6, za muške 2—4 meseca, a uređen je prema prilikama

internatski ili eksterno. Pohadanje je obavezno za one koji se dobrovoljno upišu.

U školama i tečajevima za domaće rade izvršene učenice više domaćičke škole, učiteljice narodnih škola i druga pogodna lica, koja postavi Ministar prosvete, a u privredno-zadružnim tečajevima predaju učitelji narodnih škola i druga stručna lica upućena u zadružni život i zadrugarstvo uopšte.

§ 155.

Nastavne planove i programe kao i detaljniju organizaciju i rad u svima pomenutim ustanovama za narodno prosvetovanje propisuje Ministar prosvete.

§ 156.

Privatnu inicijativu kulturno-prosvetnih ustanova u cilju narodnog prosvetovanja, a naročito narodne univerzitete na selu i industrijskim centrima Ministarstvo prosvete će pomagati, zadržavajući sebi pravo odobravanja otvaranja pojedinih ustanova, kao i pravo nadzora.

§ 157.

U sporazumu sa Ministrom vojske i mornarice, Ministrom trgovine i industrije i Ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja, a u saglasnosti sa Predsednikom ministarskog saveta, propisuje Ministar prosvete uredbu kojom će se odrediti postupak i uputstvo za objedinjavanje celokupne državne i privatne akcije na narodnom prosvetovanju.

Ovom će se uredbom obuhvatiti sve državne i banovinske ustanove kao i sva privatna udruženja (humana, prosvetna, patriotska, pevačka, viteška, profesionalna i stručna), čiji je rad ma u kom obliku vezan za narodno prosvetovanje.

I ovom uredbom i drugim shodnim merama Ministarstvo prosvete staraće se da akcija privatnih udruženja i banovinskih ustanova na narodnom prosvetovanju bude u skladu sa nastojavanjem državnih vlasti i ustanova da se spreči štetan paralelizam delovanja, da se uklone sukobi gde postoje, i da se ujedine ustanove sa istim zadacima gde god je to potrebno i od koristi.

GLAVA XII.

Prelazna naređenja.

§ 158.

Obavezna osmogodišnja nastava počinje se izvoditi od naredne školske godine 1930/31, a izvodiće se postupno prema § 8 ovoga Zakona, nastavljajući se dalje na sadašnji broj godina obaveznoga školovanja, propisan sada važećim zakonom.

Sadašnji razredi opetovnih i produžnih škola, dok se ne budu mogli u pojedinim mestima pretvoriti u razrede viših narodnih škola sa redovnom nastavom, imaju se saobraziti ovom Zakonu kao viši razredi narodnih škola sa skraćenom nastavom.

§ 159.

Do početka naredne školske godine nadležne vlasti izvršiće sve pripreme koje su u smislu ovoga Zakona potrebne da nastava može pravilno i nesmetano početi u vreme i onako kako ovaj Zakon određuje.

§ 160.

Novi mesni školski odbori obrazovaće se u smislu ovoga Zakona najdalje u roku od dva meseca po njegovu stupanju na snagu.

§ 161.

Dosadašnje škole i tečajevi za narodno prosvetovanje osnovani u pojedinim pokrajinama po dosadašnjem pokrajinskim zakonima (ekskludendne, pomoćne i druge škole) imaju se u svemu saobraziti ovome Zakonu.

§ 162.

Radi spremljivosti vrsta nastavnika i drugoga stručnog osoblja potrebnoga za izvršenje ovoga Zakona, Ministar prosvete se ovlašćuje da može prema potrebi otvoriti specijalne tečajeve. Osim toga ovlašćuje se da može slati o državnom trošku pitome u škole u inostranstvo radi stručnoga usavršavanja, ako ima odobrenog kredita u budžetu.

§ 163.

Sadašnji privremeni učitelji i učiteljice narodnih škola, koji nemaju potpune kvalifikacije za stalne učitelje po ovom Zakonu, postaviće se za stalne, ako polože propisane ispite u roku koji će odrediti Ministar prosvete; u protivnom slučaju biće razrešeni od učiteljske dužnosti.

§ 164.

Izuzetno od § 1 ovoga Zakona privatne narodne škole koje budu postojale na dan stupanja na snagu ovog Zakona moći će i dalje postojati, ako se najdalje za četiri meseca posle stupanja na snagu ovog Zakona u svemu saobrazu njegovim propisima.

Izbor nastavnika privatnih narodnih škola podleži odobrenju Ministra prosvete.

Novo se privatne narodne škole ne mogu otvarati niti postojeće iz mesta u mesto premeštati.

§ 165.

Školske opštine koje se sastoje od delova više upravnih opština saobrazitiće se u svemu ovom Zakonu za dva meseca od stupanja njegovog na snagu.

§ 166.

Kontraktualnim učiteljima, koji su kao nacionalni radnici prešli u službu naše države, računatiće se, kad postanu redovni državni službenici, vreme kontraktualne službe po čl. 137 u vezi čl. 242 Zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine.

Učiteljima koji su na dan objave rata bili u službi u bivšoj Austro-Ugarskoj, pa su iz službe tokom rata iz političkih razloga

otpušteni bez otpremnine i prava na penziju, a posle oslobođenja vraćeni u službu, računajući se na isti način vreme koje su proveli van službe no bez prava naknade za proteklo vreme.

§ 167.

Licima koja su do 1912 godine vršila učiteljsku službu u srpskim školama na teritoriji bivše Turske Carevine, a koja nisu po školskim kvalifikacijama mogla biti uvrštena u nastavnike po oslobođenju, ako imaju najmanje pet godina javne službe, može se dodeliti stalna mesečna pomoć od 1000 dinara; njihovim porodicama (žena, mati, otac, kećeri i maloletni sinovi) polovinu te sume.

§ 168.

Ministar prosvete će zatečene stalno postavljene veroučitelje (kathete) rasporediti na službu tamo gde su u smislu § 43 najpotrebniji, a oni zadržavaju pravo koje im po zakonu pripada. Veroučitelji koji nisu stekli pravo na penziju po Zakonu o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1928. godine biće otpušteni iz državne službe.

§ 169.

U roku od jedne godine po stupanju ovoga Zakona na snagu mogu se po potrebi premeštati bez prava na putne i selidbene troškove oni nastavnici koji se prema predlogu i oceni prosvetnih i upravnih vlasti svojom krivicom pokazuju štetnima ili nepodesnima u svome mestu službovanja.

§ 170.

U domovima i zavodima za nedovoljno razvijenu decu postavljaju se nastavnici u sporazumu sa Ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja.

Kada će i ukoliko će ovakvi domovi i zavodi preći pod staranje Ministarstva prosvete, a u smislu § 7 ovog Zakona, određuje naročito uredbom Predsednika Ministarskog saveta.

§ 171.

Gde još nisu organizovane upravne i školske opštine, staraće se nadležni sreski načelnici o sastavu i izvršenju školskog budžeta narodnih škola.

§ 172.

Na teritoriji Uprave grada Beograda poslovi koji po ovom Zakonu spadaju u nadležnost bana vršiće Ministarstvo prosvete.

Blize odredbe o broju i sastavu mesnih školskih odbora i njihovoj nadležnosti; o sastavu, radu i nadležnosti jednog opšteg školskog odbora za celu teritoriju Uprave grada Beograda, kao i o svemu poslovanju koje se ima obavljati po ovom Zakonu na ovoj teritoriji propisuje Ministar prosvete posebnom uredbom.

§ 173.

U onim selima gde škola nema stanova za nastavnike dužna je školska opština da ih podigne najdalje u roku od šest godina od kada ovaj Zakon stupi na snagu, u protivnom slučaju škole će se zatvoriti.

Na ime stanarine u seoskim školama koje nemaju stanova plaćaće opština svakom nastavniku po 150 dinara mesečno.

§ 174.

Stanarina po § 29 i 84 ovog Zakona pripada nastavnici od 1. aprila 1930. godine, i ima se odmah po obnarodovanju ovog Zakona uneti od opštinskih uprava u odgovarajuće opštinske budžete.

§ 175.

Stanarinu za školske nadzornike, po § 84 i § 118 ovog Zakona, plaćaju opštine u kojima je sedište školskog nadzornika.

§ 176.

Pomoćni referenti Ministarstva prosvete imaju sve prinadležnosti kao i sreski školski nadzornici, a pored toga po 500 dinara mesečnog dodatka.

Pomoćni sekretari Ministarstva prosvete imaju prinadležnosti kao i ostali činovnici II. kategorije, a pored toga po 300 dinara dodatka mesečno.

Na ove prinadležnosti pomoćni referenti i pomoćni sekretari imaju pravo od 1. aprila 1930. godine.

Na mesta pomoćnih referenata i pomoćnih sekretara mogu se postaviti za prvu godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona bivši ili sadašnji inspektori, referenti i sekretari Ministarstva prosvete ili bivšeg Ministarstva vera, iz II. kategorije, a tako isto i učitelji narodnih škola, bez obzira imaju li ispit za školskog nadzornika, ako imaju najmanje petnaest godina efektivne učiteljske službe.

Pomoćni referenti i pomoćni sekretari postavljaju se i unapreduju u svemu po Zakonu o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine a mogu napredovati i jedni i drugi u sve grupe II. kategorije.

§ 177.

Izuzetno od § 73 ovog Zakona mogu biti i dalje zadržane u službi zabavilje koje su pokazale u dosadašnjem radu naročiti uspeh i sposobnost.

§ 178.

Dok ne bude dovoljan broj kandidata za banske i sreske školske nadzornike sa kvalifikacijama iz ovoga Zakona, mogu se na ta mesta postavljati i kandidati sa nižim stepenjem više pedagoške škole, koji su se odlikovali u svojoj službi i proveli kao sreski nadzornici najmanje četiri godine; takođe mogu se postavljati učitelji narodnih škola sa najmanje petnaest godina državne službe, ako su se odlikovali svojim radom u školi i na narodnom prosvetivanju. Oni će imati sve prinadležnosti po § 118 ovog Zakona.

§ 179.

Dok se ne dopune mesta sreskih školskih nadzornika u smislu ovoga Zakona, ovlašćuje se Ministar prosvete, da može u pojedinim srezovima poveriti vršenje te službe školskim upraviteljima. Za to vreme biće ti upravitelji oslobođeni nastave u razredu, ali će vršiti dužnosti upravitelja škole i zadržati sva prava spojena sa vršenjem te dužnosti.

§ 180.

Državni nastavnici u školama za nedovoljno razvijenu i defektnu decu ako imaju za ovu vrstu nastave specijalnu spremu i ispit, uživaju, pored stana odnosno stanarine po § 29 i 84 ovog Zakona, i dodatka po čl. 7 Zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine.

Plaćanje stanarine ovim nastavnicima regulisaće se u smislu § 15 ovog Zakona.

§ 181.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da u roku od dva meseca kada ovaj Zakon stupi u život proširi opšti pravilnik za primenu ovog Zakona.

§ 182.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da odredi položaj svima onim nastavnim licima, koja nisu naročito spomenuta u ovom Zakonu, a zateknu se u državnoj službi kad on stupi na snagu. Ministar će ih, prema njihovim kvalifikacijama i državnim potrebama, moći zadržati u službi, penzionisati ili razrešiti od dužnosti, ako nisu stekli pravo na penziju.

§ 183.

Ovaj Zakon stupa na snagu kad se objavi u „Službenim novinama“.

Otada prestaju u celoj Kraljevini važiti svi dosadašnji zakoni, zakonske naredbe, uredbe, i svi ostali propisi koji su se odnosili na narodne škole.

Preporučujemo Našem Ministru prosvete da ovaj Zakon obnaroduje, svima Našim Ministrima da se o njegovom izvršenju staraju, vlastima zapovedamo da po njemu postupaju, a svima i svakome da mu se pokoravaju.

ONBr. 97.948.

5. decembra 1929. godine
Beograd.

ALEKSANDAR s. r.

Ministar prosvete.

Bož. Z. Maksimović s. r.

Video i stavio Državni pečat.

Čuvar Državnog pečata,

Ministar pravde.

Dr. M. Srškić s. r.

Predsednik Ministarskog saveta
Ministar unutrašnjih poslova.

Počasni adutant Nj. V. Karlja.

Divizijski general.

Pet. Živković s. r.

NOTE za vse instrumente in petje s posebnim popustom za p. n. učiteljstvo in po želji na obroke nudi v največji izbiri le

MATIČNA KNJIGARNA - LJUBLJANA
POŠTNI PREDAL 195.

OBLEKE moške, fantovske in deške, raglane, površnice, usnjate suknjiče, trenchcoat in dežne plašče

KUPITE sigurno najceneje v konfekcijski industriji

JOSIP IVANČIČ * LJUBLJANA

Dunajska cesta 7.

Oglejte si velikansko zalogo! Lastni izdelki!

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Najgloblje delo ruskega duha!

F. M. Dostojevskij:

BRATJE KARAMAZOVI

roman

Poslovenii Vladimir Levstik

Genijalni ruski pripovednik se je v tem mogočnem delu povzpela na višek svoje umetnosti. Pripoveduje nam zgodbo treh neenakih bratov, sinov starega sladostrastnika Pavla Fjodoroviča: med temo in lučjo omahujočega Dimitrija, po hladnem umu zapeljane Ivana in angelsko prostodušnega Aljoše. Tedaj rodbinski roman: in vendar, kakšna neizmernost razgledov v širjavo in globino človeške duše, kakšna pretresljiva borba med Bogom in satanom na sleherni strani! Kako strašno tragične so usode teh ljudi in obenem kako naravne! Vse svetovno slovo ne premore silnejše knjige od te... Vsak, kdor misli in išče, vsak, kdor trpi v nemiru svojega srca, jo mora čitati — jo mora imeti!

Razkošna izdaja v 2 zvezkih

(skoro 1200 strani na finem papirju) Vezba po izvornem umetniškem načrtu

CENE: Platno 250.— Din, polusnje 300.— Din. Piacljivo tudi v mesečnih obrokih najmanje po 30.— Din.

Založba „SVET“, Ljubljana POŠTNI PREDAL 260

Splošne vesti.

— VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE voščita vsem cenjenim sotrudnikom, naročnikom, bralcem in prijateljem uredništvo in uprava „Učiteljskega Tovariša“.

— Objava zakona o narodnih šolah. V današnji številki prinašamo zakon o narodnih šolah, in sicer v originalnem tekstu, po „Službenih Novinah“. V zadnji številki je bila objava iz tehniških razlogov nemogoča, ker smo original dobili šele v zadnjem trenutku. Dosedaj še ni izšel avtentičen prevod. Prinašamo zakon v izvorniku, to pa predvsem za to, da bo imelo učiteljstvo pri rokah original in ga bo lahko vsak čas primerjalo s prevodi. Prav iz tega razloga smo natisnili zakon kot posebno prilogo, da si jo lahko vsakdo spravi.

— Prihodnja številka „Učiteljskega Tovariša“ izide 30. decembra t. l., ker je izšla današnja številka v dvojnem obsegu. V novem letu izide list redno 9. januarja 1930.

— Učiteljstvo se opozarja na „Grudice“, ki jo uprizori v božičnih dneh mestno gledališče v Mariboru. Igra je spisal O. Zolnir, ter je izšla v založbi Podmladka Rdečega križa v Beogradu. Sedaj pride na oder v predelani obliki in bo gledališka uprava pridala še rajalne vložke in več pevskih točk. Igra bo nudila mladini, pa tudi odraslim gledalcem lep užitek ter bo še posebne važnosti za vse tiste, ki se udeležujejo po podeželskih odrih. Predstava se vrši v popoldanskih urah ter imajo zunanji udeleženci ugodne železniške zveze sem in nazaj. Natahneja obvestila bodo prinesli časopisi.

— Tovariše, oziroma tovarišice prosim, da mi javijo naslov približno dvajsetletnega dekleta, ki bi šlo v službo in ima vsaj osnovne pojme o gospodinjstvu. — B. Zdošek, Letuš, p. Šmartno ob Paki.

— V članku zadnje številke „Učit. Tov.“ o rajnem tovarišu I. Krajniku se je vrinila tiškovna pomota. V 3. odstavku bi se moralo glisiti: „Tu je prebil čas svetovne vojne, zanj tem usodnejši...“ ne pa ugodnejši!

— Javna zahvala. Ravnateljstvo deške in deklishe mečanske šole v Trziču izpolnjuje tem potom prijetno dolžnost, da se javno zahvali vsem svojim številnim dobrotnikom, ki so izkazali šoli v njenem jubilejnom letu desetletnega obstoja kakršnokoli uslugo ali dobroto. Imenoma pa se zahvaljuje mestnemu županu g. Ivanu Lončarju in njegovim sooprogi Ivanki Lončarjevi za pokroviteljstvo jubilejnih prireditvev in za kumstvo šolarski zastavi, tržiški predilnici in tkalnici za brezplačno prepustitev predilniških dvoran in za brezplačno napeljavo potrebne razsvetljave, tovarni „Peko“ za jubilejni dar in za bogato božično obdarovanje dijakov mečanske šole, gozdarskemu uradu barona Borna za jubilejni dar, za mlaje in za dobrega jelena, ki ga je naklonil šolarski kuhinji tovarnama Mally & Demberger in Pavel Bohinc za poklonitev lepih dobrotkov za srečolov, kakor vsem številnim darovalcem najrazličnejših darov v tem jubilejnom letu. Vsi prebivalci tržiškega sodnega okraja so v tem letu z darovanjem različnih daril bodisi za šolarsko kuhinjo, ali za knjige revnim dijakom, ali za jubilejno proslavo pokazali do šole toliko naklonjenosti, da je ne odtehta najtoplejša beseda zahvale. Vsem bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala za vse, kar so dobrega storili šoli v pravkar ugašajočem letu. Še posebej pa veljaj ta zahvala požrtvovalnosti tržiške godbe na pihala prosvetnega društva sv. Jožefa, ki je sodelovala pri vseh jubilejnih slavnostih brezplačno in neumorno. Ko izreka ravnateljstvo mečanske šole v imenu mladine svojo zahvalo, Vas obenem prosim, da ohranite šoli še nadalje svojo naklonjenost in uspehi ne bodo izostali. — V Trziču, 18. decembra 1929. — Lajovic Albin, ravnatelj.

— Kastavsko učiteljšče. V Primorju se je mudil ban savske banovine dr. Šilović, ki je obiskal vsa primorska mesta. V Kastvu je v družbi s prosvetnim ministrom Božom Maksimovičem razpravljalo o ponovni otvoritvi učiteljšča.

— Današnji številki našega lista je priložen katalog priznane dobrih HUMANIK-čevljev, na katerega opozarjamo naše čitatelje.

Ko otroci rastejo

potrebujejo nujno dobre hrane. V tej življenjski dobi je neobhodno potreben krepljeni produkt, ki pospešuje rast, krepi kosti, kri in mišice. V času, ko otroci rastejo, navadna dnevna hrana ne zadostuje vedno, da v pravilnem razmerju vnese v telo ono energijo, ki je za vedno večje življenske zahteve potrebna.

OVOMALTINE

pa odgovarja vsem tem zahtevam. Ovomaltine ima izvrsten okus ter je zelo lahko prebavljiva. 2—3 žlice Ovomaltine za zajtrk in južno znatno pospešuje dober razvoj telesa.

Dobiva se povsod po 1850 Din zavoj.

Zahtevajte brezplačne vzorce, sklicujoč se na ta oglas od

Dr. A. WANDER d. d.
ZAGREB.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— LOGASKO UČITELJSKO DRUSTVO bo imelo v soboto, dne 4. januarja 1930. izredni občni zbor v osnovni šoli na Rakeku. Pričetek ob 9. uri. Ker se vršijo ponovne volitve odbora in delegatov je pričakovati polnoštevilne udeležbe!

— UČITELJSKO DRUSTVO ZA SREŽA MARIBOR LEVI IN DESNI BREG zboruje v soboto dne 4. januarja 1930. ob 10. uri predpolodne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru, in sicer po sledečem dnevnem redu: 1. Tekoče in nerešene zadeve in situacijsko poročilo. 2. Smernice za bodoče društveno delo. 3. Nekaj slik z dunajske ekskurzije. 4. Novi šolski zakon. 5. Predloge je vsaj 3 dni pred zborovanjem poslati društvenemu predsedniku. 6. Slučajnosti. Po ure pred zborovanjem je seja odbora, ki bodi temelj in nekaj parlamentarnih delovnih del in hotenja — torej! Ne zabite vsi tovariši(ice): 1. Na točnost in polnoštevilnost udeležbe! 2. Na velike članarinske dolgove! 3. Na predložitev dobrih predlogov glede razposlanih predsednikovih vprašalnih pol! Morda za važno 4. točko dobimo poročevalca od poverjenjstva. Odsotnost in netočnost je opravičiti! — Predsednik.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Prvovrstno blago! Znižane cene!

MODNA IN MANUFAKTURNA TRGOVINA

T. I. GORIČAR * LJUBLJANA

Sv. Petra c. 29

priporoča za BOŽIČNA DARILA

vaakovrstno perilo za dame in gospode, vsakovrstnih damskih in otroških predpasnikov, domačih damskih in otroških parhentastih in baržunastih oblek, plaščev itd. Lastna izdelava po dunajskih modelih.

OGLEJTE SI NAŠE POVEČANE IZLOŽBE!

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameštenci dobe blago tudi na obroke proti predložitvi legitimacij.

Kupujte in priporočajte

doma e proizvode:

ADRIA

prašek

za pecivo in

vanilni sladkor

Novo knjige.

—k Vladimir Kapus: Pesmice iz prirode. Samozaložba. V Ljubljani 1929. — Cena 17 Din. Zbirka obsega 58 pesmic, ki v njih opesva avtor razne živali in poda o njih tudi glavno karakteristiko vsake posamezne v pesmi opevane živali. — Zbirko je ilustriral Niko Pirnat. Naroča se direktno pri avtorju v Ljubljani, Prule 6.

otpušteni bez otpremnine i prava na penziju, a posle oslobođenja vraćeni u službu, računajući se na isti način vreme koje su proveli van službe no bez prava naknade za proteklo vreme.

§ 167.

Licima koja su do 1912 godine vršila učiteljsku službu u srpskim školama na teritoriji bivše Turske Carevine, a koja nisu po školskim kvalifikacijama mogla biti uvrštena u nastavnike po oslobođenju, ako imaju najmanje pet godina javne službe, može se dodeliti stalna mesečna pomoć od 1000 dinara; njihovim porodicama (žena, mati, otac, kećeri i maloletni sinovi) polovinu te sume.

§ 168.

Ministar prosvete će zatečene stalno postavljene veroučitelje (kathete) rasporediti na službu tamo gde su u smislu § 43 najpotrebniji, a oni zadržavaju pravo koje im po zakonu pripada. Veroučitelji koji nisu stekli pravo na penziju po Zakonu o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1928. godine biće otpušteni iz državne službe.

§ 169.

U roku od jedne godine po stupanju ovoga Zakona na snagu mogu se po potrebi premeštati bez prava na putne i selidbene troškove oni nastavnici koji se prema predlogu i oceni prosvetnih i upravnih vlasti svojom krivicom pokazuju štetnima ili nepodesnima u svome mestu službovanja.

§ 170.

U domovima i zavodima za nedovoljno razvijenu decu postavljaju se nastavnici u sporazumu sa Ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja.

Kada će i ukoliko će ovakvi domovi i zavodi preći pod staranje Ministarstva prosvete, a u smislu § 7 ovog Zakona, određuje naročito uredbom Predsednika Ministarskog saveta.

§ 171.

Gde još nisu organizovane upravne i školske opštine, staraće se nadležni sreski načelnici o sastavu i izvršenju školskog budžeta narodnih škola.

§ 172.

Na teritoriji Uprave grada Beograda poslovi koji po ovom Zakonu spadaju u nadležnost bana vršiće Ministarstvo prosvete.

Blize odredbe o broju i sastavu mesnih školskih odbora i njihovoj nadležnosti; o sastavu, radu i nadležnosti jednog opšteg školskog odbora za celu teritoriju Uprave grada Beograda, kao i o svemu poslovanju koje se ima obavljati po ovom Zakonu na ovoj teritoriji propisuje Ministar prosvete posebnom uredbom.

§ 173.

U onim selima gde škola nema stanova za nastavnike dužna je školska opština da ih podigne najdalje u roku od šest godina od kada ovaj Zakon stupi na snagu, u protivnom slučaju škole će se zatvoriti.

Na ime stanarine u seoskim školama koje nemaju stanova plaćaće opština svakom nastavniku po 150 dinara mesečno.

§ 174.

Stanarina po § 29 i 84 ovog Zakona pripada nastavnici od 1. aprila 1930. godine, i ima se odmah po obnarodovanju ovog Zakona uneti od opštinskih uprava u odgovarajuće opštinske budžete.

§ 175.

Stanarinu za školske nadzornike, po § 84 i § 118 ovog Zakona, plaćaju opštine u kojima je sedište školskog nadzornika.

§ 176.

Pomoćni referenti Ministarstva prosvete imaju sve prinadležnosti kao i sreski školski nadzornici, a pored toga po 500 dinara mesečnog dodatka.

Pomoćni sekretari Ministarstva prosvete imaju prinadležnosti kao i ostali činovnici II. kategorije, a pored toga po 300 dinara dodatka mesečno.

Na ove prinadležnosti pomoćni referenti i pomoćni sekretari imaju pravo od 1. aprila 1930. godine.

Na mesta pomoćnih referenata i pomoćnih sekretara mogu se postaviti za prvu godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona bivši ili sadašnji inspektori, referenti i sekretari Ministarstva prosvete ili bivšeg Ministarstva vera, iz II. kategorije, a tako isto i učitelji narodnih škola, bez obzira imaju li ispit za školskog nadzornika, ako imaju najmanje petnaest godina efektivne učiteljske službe.

Pomoćni referenti i pomoćni sekretari postavljaju se i unapreduju u svemu po Zakonu o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine a mogu napredovati i jedni i drugi u sve grupe II. kategorije.

§ 177.

Izuzetno od § 73 ovog Zakona mogu biti i dalje zadržane u službi zabavilje koje su pokazale u dosadašnjem radu naročiti uspeh i sposobnost.

§ 178.

Dok ne bude dovoljan broj kandidata za banske i sreske školske nadzornike sa kvalifikacijama iz ovoga Zakona, mogu se na ta mesta postavljati i kandidati sa nižim stepenom više pedagoške škole, koji su se odlikovali u svojoj službi i proveli kao sreski nadzornici najmanje četiri godine; takođe mogu se postavljati učitelji narodnih škola sa najmanje petnaest godina državne službe, ako su se odlikovali svojim radom u školi i na narodnom prosvetivanju. Oni će imati sve prinadležnosti po § 118 ovog Zakona.

§ 179.

Dok se ne dopune mesta sreskih školskih nadzornika u smislu ovoga Zakona, ovlašćuje se Ministar prosvete, da može u pojedinim srezovima poveriti vršenje te službe školskim upraviteljima. Za to vreme biće ti upravitelji oslobođeni nastave u razredu, ali će vršiti dužnosti upravitelja škole i zadržati sva prava spojena sa vršenjem te dužnosti.

§ 180.

Državni nastavnici u školama za nedovoljno razvijenu i defektnu decu ako imaju za ovu vrstu nastave specijalnu spremu i ispit, uživace, pored stana odnosno stanarine po § 29 i 84 ovog Zakona, i dodatka po čl. 7 Zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine.

Plaćanje stanarine ovim nastavnicima regulisaće se u smislu § 15 ovog Zakona.

§ 181.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da u roku od dva meseca kada ovaj Zakon stupi u život proširi opšti pravilnik za primenu ovog Zakona.

§ 182.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da odredi položaj svima onim nastavnim licima, koja nisu naročito spomenuta u ovom Zakonu, a zateknu se u državnoj službi kad on stupi na snagu. Ministar će ih, prema njihovim kvalifikacijama i državnim potrebama, moći zadržati u službi, penzionisati ili razrešiti od dužnosti, ako nisu stekli pravo na penziju.

§ 183.

Ovaj Zakon stupa na snagu kad se objavi u „Službenim novinama“.

Otada prestaju u celoj Kraljevini važiti svi dosadašnji zakoni, zakonske naredbe, uredbi, i svi ostali propisi koji su se odnosili na narodne škole.

Preporučujemo Našem Ministru prosvete da ovaj Zakon obnaroduje, svima Našim Ministrima da se o njegovom izvršenju staraju, vlastima zapovedamo da po njemu postupaju, a svima i svakome da mu se pokoravaju.

ONBr. 97.948.

5. decembra 1929. godine
Beograd.

ALEKSANDAR s. r.

Ministar prosvete.

Bož. Z. Maksimović s. r.

Video i stavio Državni pečat.

Čuvar Državnog pečata,

Ministar pravde.

Dr. M. Srškić s. r.

Predsednik Ministarskog saveta
Ministar unutrašnjih poslova.

Počasni adutant Nj. V. Karlja.

Divizijski general.

Pet. Živković s. r.

NOTE za vse instrumente in petje s posebnim popustom za p. n. učiteljstvo in po želji na obroke nudi v največji izbiri le

MATIČNA KNJIGARNA - LJUBLJANA
POŠTNI PREDAL 195.

OBLEKE moške, fantovske in deške, raglane, površnice, usnjate suknjiče, trenchcoat in dežne plašče

KUPITE sigurno najceneje v konfekcijski industriji

JOSIP IVANČIČ * LJUBLJANA

Dunajska cesta 7.

Oglejte si velikansko zalogo! Lastni izdelki!

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Najgloblje delo ruskega duha!

F. M. Dostojevskij:

BRATJE KARAMAZOVI

roman

Poslovenii Vladimir Levstik

Genijalni ruski pripovednik se je v tem mogočnem delu povzpela na višek svoje umetnosti. Pripoveduje nam zgodbo treh neenakih bratov, sinov starega sladostrastnika Pavla Fjodoroviča: med temo in lučjo omahujočega Dimitrija, po hladnem umu zapeljane Ivana in angelsko prostodušnega Aljoše. Tedaj rodbinski roman: in vendar, kakšna neizmernost razgledov v širjavo in globino človeške duše, kakšna pretresljiva borba med Bogom in satanom na sleherni strani! Kako strašno tragične so usode teh ljudi in obenem kako naravne! Vse svetovno slovo ne premore silnejše knjige od te... Vsak, kdor misli in išče, vsak, kdor trpi v nemiru svojega srca, jo mora čitati — jo mora imeti!

Razkošna izdaja v 2 zvezkih

(skoro 1200 strani na finem papirju) Vezba po izvornem umetniškem načrtu

CENE: Platno 250.— Din, polusnje 300.— Din. Piacljivo tudi v mesečnih obrokih najmanje po 30.— Din.

Založba „SVET“, Ljubljana POŠTNI PREDAL 260

Splošne vesti.

— VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE voščita vsem cenjenim sotrudnikom, naročnikom, bralcem in prijateljem uredništvo in uprava »Učiteljskega Tovariša«.

— Objava zakona o narodnih šolah. V današnji številki prinašamo zakon o narodnih šolah, in sicer v originalnem tekstu, po »Službenih Novinah«. V zadnji številki je bila objava iz tehniških razlogov nemogoča, ker smo original dobili šele v zadnjem trenutku. Dosedaj še ni izšel avtentičen prevod. Prinašamo zakon v izvorniku, to pa predvsem za to, da bo imelo učiteljstvo pri rokah original in ga bo lahko vsak čas primerjalo s prevodi. Prav iz tega razloga smo natisnili zakon kot posebno prilogo, da si jo lahko vsakdo spravi.

— Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide 30. decembra t. l., ker je izšla današnja številka v dvojnem obsegu. V novem letu izide list redno 9. januarja 1930.

— Učiteljstvo se opozarja na »Grudice«, ki jo uprizori v božičnih dneh mestno gledališče v Mariboru. Igra je spisal O. Zolnir, ter je izšla v založbi Podmladka Rdečega križa v Beogradu. Sedaj pride na oder v predelani obliki in bo gledališka uprava pridala še rajalne vložke in več pevskih točk. Igra bo nudila mladini, pa tudi odraslim gledalcem lep užitek ter bo še posebne važnosti za vse tiste, ki se udeležujejo po podeželskih odrih. Predstava se vrši v popoldanskih urah ter imajo zunanji udeleženci ugodne železniške zveze sem in nazaj. Natahneja obvestila bodo prinesli časopisi.

— Tovariše, oziroma tovarišice prosim, da mi javijo naslov približno dvajsetletnega dekleta, ki bi šlo v službo in ima vsaj osnovne pojme o gospodinjstvu. — B. Zdošek, Letuš, p. Šmartno ob Paki.

— V članku zadnje številke »Učit. Tov.« o rajnem tovarišu I. Krajniku se je vrinila tiškovna pomota. V 3. odstavku bi se moralo glisiti: »Tu je prebil čas svetovne vojne, zanj tem usodnejši...« ne pa ugodnejši!

— Javna zahvala. Ravnateljstvo deške in deklishe mečanske šole v Trziču izpolnjuje tem potom prijetno dolžnost, da se javno zahvali vsem svojim številnim dobrotnikom, ki so izkazali šoli v njenem jubilejnom letu desetletnega obstoja kakršnokoli uslugo ali dobroto. Imenoma pa se zahvaljuje mestnemu županu g. Ivanu Lončarju in njegovim soprogi Ivanki Lončarjevi za pokroviteljstvo jubilejnih prireditvev in za kumstvo šolarski zastavi, tržiški predilnici in tkalnici za brezplačno prepustitev predilniških dvoran in za brezplačno napeljavo potrebne razsvetljave, tovarni »Peko« za jubilejni dar in za bogato božično obdarovanje dijakov mečanske šole, gozdarskemu uradu barona Borna za jubilejni dar, za mlaje in za dobrega jelena, ki ga je naklonil šolarski kuhinji tovarnarna Mally & Demberger in Pavel Bohinc za poklonitev lepih dobrotkov za srečolov, kakor vsem številnim darovalcem najrazličnejših darov v tem jubilejnom letu. Vsi prebivalci tržiškega sodnega okraja so v tem letu z darovanjem različnih daril bodisi za šolarsko kuhinjo, ali za knjige revnim dijakom, ali za jubilejno proslavo pokazali do šole toliko naklonjenosti, da je ne odtehta najtoplejša beseda zahvale. Vsem bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala za vse, kar so dobrega storili šoli v pravkar ugašajočem letu. Še posebej pa veljaj ta zahvala požrtvovalnosti tržiške godbe na pihala prosvetnega društva sv. Jožefa, ki je sodelovala pri vseh jubilejnih slavnostih brezplačno in neumorno. Ko izreka ravnateljstvo mečanske šole v imenu mladine svojo zahvalo, Vas obenem prosim, da ohranite šoli še nadalje svojo naklonjenost in uspehi ne bodo izostali. — V Trziču, 18. decembra 1929. — Lajovic Albin, ravnatelj.

— Kastavsko učiteljšče. V Primorju se je mudil ban savske banovine dr. Šilović, ki je obiskal vsa primorska mesta. V Kastvu je v družbi s prosvetnim ministrom Božom Maksimovičem razpravljalo o ponovni otvoritvi učiteljšča.

— Današnji številki našega lista je priložen katalog priznane dobrih HUMANIK-čevljev, na katerega opozarjamo naše čitatelje.

Ko otroci rastejo

potrebujejo nujno dobre hrane. V tej življenjski dobi je neobhodno potreben krepljeni produkt, ki pospešuje rast, krepi kosti, kri in mišice. V času, ko otroci rastejo, navadna dnevna hrana ne zadostuje vedno, da v pravilnem razmerju vnese v telo ono energijo, ki je za vedno večje življenske zahteve potrebna.

OVOMALTINE

pa odgovarja vsem tem zahtevam. Ovomaltine ima izvrsten okus ter je zelo lahko prebavljiva. 2—3 žlice Ovomaltine za zajtrk in južno znatno pospešuje dober razvoj telesa.

Dobiva se povsod po 1850 Din zavoj.

Zahtevajte brezplačne vzorce, sklicujoč se na ta oglas od

Dr. A. WANDER d. d.
ZAGREB.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— LOGASKO UČITELJSKO DRUSTVO bo imelo v soboto, dne 4. januarja 1930. izredni občni zbor v osnovni šoli na Rakeku. Pričetek ob 9. uri. Ker se vršijo ponovne volitve odbora in delegatov je pričakovati polnoštevilne udeležbe!

— UČITELJSKO DRUSTVO ZA SREŽA MARIBOR LEVI IN DESNI BREG zboruje v soboto dne 4. januarja 1930. ob 10. uri predpolodne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru, in sicer po sledečem dnevnem redu: 1. Tekoče in nerešene zadeve in situacijsko poročilo. 2. Smernice za bodoče društveno delo. 3. Nekaj slik z dunajske ekskurzije. 4. Novi šolski zakon. 5. Predloge je vsaj 3 dni pred zborovanjem poslati društvenemu predsedniku. 6. Slučajnosti. Po ure pred zborovanjem je seja odbora, ki bodi temelj in nekaj parlamentarnih delovnih del in hotenja — torej! Ne zabite vsi tovariši(ice): 1. Na točnost in polnoštevilnost udeležbe! 2. Na velike članarinske dolgove! 3. Na predložitev dobrih predlogov glede razposlanih predsednikovih vprašalnih pol! Morda za važno 4. točko dobimo poročevalca od poverjenjstva. Odsotnost in netočnost je opravičiti! — Predsednik.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Prvovrstno blago! Znižane cene!

MODNA IN MANUFAKTURNA TRGOVINA

T. I. GORIČAR LJUBLJANA

Sv. Petra c. 29

priporoča za BOŽIČNA DARILA

vaakovrstno perilo za dame in gospode, vsakovrstnih damskih in otroških predpasnikov, domačih damskih in otroških parhentastih in baržunastih oblek, plaščev itd. Lastna izdelava po dunajskih modelih.

OGLEJTE SI NAŠE POVEČANE IZLOŽBE!

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameštenci dobre blago tudi na obratke proti predložitvi legitimacij.

Kupujte in priporočajte

doma e proizvode:

ADRIA

prašek

za pecivo in

vanilni sladkor

Novo knjige.

—k Vladimir Kapus: Pesmice iz prirode. Samozaložba. V Ljubljani 1929. — Cena 17 Din. Zbirka obsega 58 pesmic, ki v njih opesva avtor razne živali in poda o njih tudi glavno karakteristiko vsake posamezne v pesmi opevane živali. — Zbirko je ilustriral Niko Pirnat. Naroča se direktno pri avtorju v Ljubljani, Prule 6.

otpušteni bez otpremnine i prava na penziju, a posle oslobođenja vraćeni u službu, računajući se na isti način vreme koje su proveli van službe no bez prava naknade za proteklo vreme.

§ 167.

Licima koja su do 1912 godine vršila učiteljsku službu u srpskim školama na teritoriji bivše Turske Carevine, a koja nisu po školskim kvalifikacijama mogla biti uvrštena u nastavnike po oslobođenju, ako imaju najmanje pet godina javne službe, može se dodeliti stalna mesečna pomoć od 1000 dinara; njihovim porodicama (žena, mati, otac, kećeri i maloletni sinovi) polovinu te sume.

§ 168.

Ministar prosvete će zatečene stalno postavljene veroučitelje (kathete) rasporediti na službu tamo gde su u smislu § 43 najpotrebniji, a oni zadržavaju pravo koje im po zakonu pripada. Veroučitelji koji nisu stekli pravo na penziju po Zakonu o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1928. godine biće otpušteni iz državne službe.

§ 169.

U roku od jedne godine po stupanju ovoga Zakona na snagu mogu se po potrebi premeštati bez prava na putne i selidbene troškove oni nastavnici koji se prema predlogu i oceni prosvetnih i upravnih vlasti svojom krivicom pokazuju štetnima ili nepodesnima u svome mestu službovanja.

§ 170.

U domovima i zavodima za nedovoljno razvijenu decu postavljaju se nastavnici u sporazumu sa Ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja.

Kada će i ukoliko će ovakvi domovi i zavodi preći pod staranje Ministarstva prosvete, a u smislu § 7 ovog Zakona, određuje naročito uredbom Predsednika Ministarskog saveta.

§ 171.

Gde još nisu organizovane upravne i školske opštine, staraće se nadležni sreski načelnici o sastavu i izvršenju školskog budžeta narodnih škola.

§ 172.

Na teritoriji Uprave grada Beograda poslovi koji po ovom Zakonu spadaju u nadležnost bana vršiće Ministarstvo prosvete.

Blize odredbe o broju i sastavu mesnih školskih odbora i njihovoj nadležnosti; o sastavu, radu i nadležnosti jednog opšteg školskog odbora za celu teritoriju Uprave grada Beograda, kao i o svemu poslovanju koje se ima obavljati po ovom Zakonu na ovoj teritoriji propisuje Ministar prosvete posebnom uredbom.

§ 173.

U onim selima gde škola nema stanova za nastavnike dužna je školska opština da ih podigne najdalje u roku od šest godina od kada ovaj Zakon stupi na snagu, u protivnom slučaju škole će se zatvoriti.

Na ime stanarine u seoskim školama koje nemaju stanova plaćaće opština svakom nastavniku po 150 dinara mesečno.

§ 174.

Stanarina po § 29 i 84 ovog Zakona pripada nastavnici od 1. aprila 1930. godine, i ima se odmah po obnarodovanju ovog Zakona uneti od opštinskih uprava u odgovarajuće opštinske budžete.

§ 175.

Stanarinu za školske nadzornike, po § 84 i § 118 ovog Zakona, plaćaju opštine u kojima je sedište školskog nadzornika.

§ 176.

Pomoćni referenti Ministarstva prosvete imaju sve prinadležnosti kao i sreski školski nadzornici, a pored toga po 500 dinara mesečnog dodatka.

Pomoćni sekretari Ministarstva prosvete imaju prinadležnosti kao i ostali činovnici II. kategorije, a pored toga po 300 dinara dodatka mesečno.

Na ove prinadležnosti pomoćni referenti i pomoćni sekretari imaju pravo od 1. aprila 1930. godine.

Na mesta pomoćnih referenata i pomoćnih sekretara mogu se postaviti za prvu godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona bivši ili sadašnji inspektori, referenti i sekretari Ministarstva prosvete ili bivšeg Ministarstva vera, iz II. kategorije, a tako isto i učitelji narodnih škola, bez obzira imaju li ispit za školskog nadzornika, ako imaju najmanje petnaest godina efektivne učiteljske službe.

Pomoćni referenti i pomoćni sekretari postavljaju se i unapreduju u svemu po Zakonu o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine a mogu napredovati i jedni i drugi u sve grupe II. kategorije.

§ 177.

Izuzetno od § 73 ovog Zakona mogu biti i dalje zadržane u službi zabavilje koje su pokazale u dosadašnjem radu naročiti uspeh i sposobnost.

§ 178.

Dok ne bude dovoljan broj kandidata za banske i sreske školske nadzornike sa kvalifikacijama iz ovoga Zakona, mogu se na ta mesta postavljati i kandidati sa nižim stepenjem više pedagoške škole, koji su se odlikovali u svojoj službi i proveli kao sreski nadzornici najmanje četiri godine; takođe mogu se postavljati učitelji narodnih škola sa najmanje petnaest godina državne službe, ako su se odlikovali svojim radom u školi i na narodnom prosvetivanju. Oni će imati sve prinadležnosti po § 118 ovog Zakona.

§ 179.

Dok se ne dopune mesta sreskih školskih nadzornika u smislu ovoga Zakona, ovlašćuje se Ministar prosvete, da može u pojedinim srezovima poveriti vršenje te službe školskim upraviteljima. Za to vreme biće ti upravitelji oslobođeni nastave u razredu, ali će vršiti dužnosti upravitelja škole i zadržati sva prava spojena sa vršenjem te dužnosti.

§ 180.

Državni nastavnici u školama za nedovoljno razvijenu i defektnu decu ako imaju za ovu vrstu nastave specijalnu spremu i ispit, uživace, pored stana odnosno stanarine po § 29 i 84 ovog Zakona, i dodatka po čl. 7 Zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine.

Plaćanje stanarine ovim nastavnicima regulisaće se u smislu § 15 ovog Zakona.

§ 181.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da u roku od dva meseca kada ovaj Zakon stupi u život proširi opšti pravilnik za primenu ovog Zakona.

§ 182.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da odredi položaj svima onim nastavnim licima, koja nisu naročito spomenuta u ovom Zakonu, a zateknu se u državnoj službi kad on stupi na snagu. Ministar će ih, prema njihovim kvalifikacijama i državnim potrebama, moći zadržati u službi, penzionisati ili razrešiti od dužnosti, ako nisu stekli pravo na penziju.

§ 183.

Ovaj Zakon stupa na snagu kad se objavi u „Službenim novinama“.

Otada prestaju u celoj Kraljevini važiti svi dosadašnji zakoni, zakonske naredbe, uredbe, i svi ostali propisi koji su se odnosili na narodne škole.

Preporučujemo Našem Ministru prosvete da ovaj Zakon obnaroduje, svima Našim Ministrima da se o njegovom izvršenju staraju, vlastima zapovedamo da po njemu postupaju, a svima i svakome da mu se pokoravaju.

ONBr. 97.948.

5. decembra 1929. godine
Beograd.

ALEKSANDAR s. r.

Ministar prosvete.

Bož. Z. Maksimović s. r.

Video i stavio Državni pečat.

Čuvar Državnog pečata,

Ministar pravde.

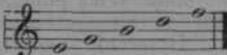
Dr. M. Srškić s. r.

Predsednik Ministarskog saveta
Ministar unutrašnjih poslova.

Počasni adutant Nj. V. Karlja.

Divizijski general.

Pet. Živković s. r.

NOTE

za vse instrumente in petje s posebnim popustom za p. n. učiteljstvo in po želji na obroke nudi v največji izbiri le

MATIČNA KNJIGARNA - LJUBLJANA
POŠTNI PREDAL 195.

OBLEKE moške, fantovske in deške, raglane, površnice, usnjate suknjiče, trenchcoat in dežne plašče **KUPITE**

sigurno najceneje v konfekcijski industriji

JOSIP IVANČIČ * LJUBLJANA

Dunajska cesta 7.

Oglejte si velikansko zalogo! Lastni izdelki!

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Najgloblje delo ruskega duha!

F. M. Dostojevskij:

BRATJE KARAMAZOVI

roman

Poslovenii Vladimir Levstik

Genijalni ruski pripovednik se je v tem mogočnem delu povzpela na višek svoje umetnosti. Pripoveduje nam zgodbo treh neenakih bratov, sinov starega sladostrastnika Pavla Fjodoroviča: med temo in lučjo omahujočega Dimitrija, po hladnem umu zapeljane Ivana in angelsko prostodušnega Aljoše. Tedaj rodbinski roman: in vendar, kakšna neizmernost razgledov v širjavo in globino človeške duše, kakšna pretresljiva borba med Bogom in satanom na sleherni strani! Kako strašno tragične so usode teh ljudi in obenem kako naravne! Vse svetovno slovo ne premore silnejše knjige od te... Vsak, kdor misli in išče, vsak, kdor trpi v nemiru svojega srca, jo mora čitati — jo mora imeti!

Razkošna izdaja v 2 zvezkih

(skoro 1200 strani na finem papirju) Vezba po izvornem umetniškem načrtu

CENE: Platno 250.— Din, polusnje 300.— Din. Piacljivo tudi v mesečnih obrokih najmanje po 30.— Din.

Založba „SVET“, Ljubljana POŠTNI PREDAL 260

Splošne vesti.

— VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE voščita vsem cenjenim sotrudnikom, naročnikom, bralcem in prijateljem uredništvo in uprava »Učiteljskega Tovariša«.

— Objava zakona o narodnih šolah. V današnji številki prinašamo zakon o narodnih šolah, in sicer v originalnem tekstu, po »Službenih Novinah«. V zadnji številki je bila objava iz tehniških razlogov nemogoča, ker smo original dobili šele v zadnjem trenutku. Dosedaj še ni izšel avtentičen prevod. Prinašamo zakon v izvorniku, to pa predvsem za to, da bo imelo učiteljstvo pri rokah original in ga bo lahko vsak čas primerjalo s prevodi. Prav iz tega razloga smo natisnili zakon kot posebno prilogo, da si jo lahko vsakdo spravi.

— Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide 30. decembra t. l., ker je izšla današnja številka v dvojnem obsegu. V novem letu izide list redno 9. januarja 1930.

— Učiteljstvo se opozarja na »Grudice«, ki jo uprizori v božičnih dneh mestno gledališče v Mariboru. Igra je spisal O. Zolnir, ter je izšla v založbi Podmladka Rdečega križa v Beogradu. Sedaj pride na oder v predelani obliki in bo gledališka uprava pridala še rajne vloške in več pevskih točk. Igra bo nudila mladini, pa tudi odraslim gledalcem lep užitek ter bo še posebne važnosti za vse tiste, ki se udeležujejo po podeželskih odrih. Predstava se vrši v popoldanskih urah ter imajo zunanji udeleženci ugodne železniške zveze sem in nazaj. Natahneja obvestila bodo prinesli časopisi.

— Tovariše, oziroma tovarišice prosim, da mi javijo naslov približno dvajsetletnega dekleta, ki bi šlo v službo in ima vsaj osnovne pojme o gospodinjstvu. — B. Zdošek, Letuš, p. Šmartno ob Paki.

— V članku zadnje številke »Učit. Tov.« o rajnem tovarišu I. Krajniku se je vrinila tiškovna pomota. V 3. odstavku bi se moralo glisiti: »Tu je prebil čas svetovne vojne, zanj tem usodnejši...« ne pa ugodnejši!

— Javna zahvala. Ravnateljstvo deške in deklishe mečanske šole v Trziču izpolnjuje tem potom prijetno dolžnost, da se javno zahvali vsem svojim številnim dobrotnikom, ki so izkazali šoli v njenem jubilejnom letu desetletnega obstoja kakršnokoli uslugo ali dobroto. Imenoma pa se zahvaljuje mestnemu županu g. Ivanu Lončarju in njegovim soprogri Ivanki Lončarjevi za pokroviteljstvo jubilejnih prireditiv in za kumstvo šolarski zastavi, tržiški predilnici in tkalnici za brezplačno prepustitev predilniških dvoran in za brezplačno napeljavo potrebne razsvetljave, tovarni »Peko« za jubilejni dar in za bogato božično obdarovanje dijakov mečanske šole, gozdarskemu uradu barona Borna za jubilejni dar, za mlaje in za dobrega jelena, ki ga je naklonil šolarski kuhinji tovarnoma Mally & Demberger in Pavel Bohinc za poklonitev lepih dobrotkov za srečolov, kakor vsem številnim darovalcem najrazličnejših darov v tem jubilejnom letu. Vsi prebivalci tržiškega sodnega okraja so v tem letu z darovanjem različnih daril bodisi za šolarsko kuhinjo, ali za knjige revnim dijakom, ali za jubilejno proslavo pokazali do šole toliko naklonjenosti, da je ne odtehta najtoplejša beseda zahvale. Vsem bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala za vse, kar so dobrega storili šoli v pravkar ugašajočem letu. Še posebej pa veljaj ta zahvala požrtvovalnosti tržiške godbe na pihala prosvetnega društva sv. Jožefa, ki je sodelovala pri vseh jubilejnih slavnostih brezplačno in neumorno. Ko izreka ravnateljstvo mečanske šole v imenu mladine svojo zahvalo, Vas obenem prosi, da ohranite šoli še nadalje svojo naklonjenost in uspehi ne bodo izostali. — V Trziču, 18. decembra 1929. — Lajovic Albin, ravnatelj.

— Kastavsko učiteljšče. V Primorju se je mudil ban savske banovine dr. Šilović, ki je obiskal vsa primorska mesta. V Kastvu je v družbi s prosvetnim ministrom Božom Maksimovičem razpravljaj o ponovni otvoritvi učiteljšča.

— Današnji številki našega lista je priložen katalog priznane dobrih HUMANIK-čevljev, na katerega opozarjamo naše čitatelje.

Ko otroci rastejo

potrebujejo nujno dobre hrane. V tej življenjski dobi je neobhodno potreben krepljeni produkt, ki pospešuje rast, krepi kosti, kri in mišice. V času, ko otroci rastejo, navadna dnevna hrana ne zadostuje vedno, da v pravilnem razmerju vnese v telo ono energijo, ki je za vedno večje življenske zahteve potrebna.

OVOMALTINE

pa odgovarja vsem tem zahtevam. Ovomaltine ima izvrsten okus ter je zelo lahko prebavljiva. 2—3 žlice Ovomaltine za zajtrk in južno znatno pospešuje dober razvoj telesa.

Dobiva se povsod po 1850 Din zavoj.

Zahtevajte brezplačne vzorce, sklicujoč se na ta oglas od

Dr. A. WANDER d. d.
ZAGREB.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— LOGASKO UČITELJSKO DRUSTVO bo imelo v soboto, dne 4. januarja 1930. izredni občni zbor v osnovni šoli na Rakeku. Pričetek ob 9. uri. Ker se vršijo ponovne volitve odbora in delegatov je pričakovati polnoštevilne udeležbe!

— UČITELJSKO DRUSTVO ZA SREŽA MARIBOR LEVI IN DESNI BREG zboruje v soboto dne 4. januarja 1930. ob 10. uri predpolodne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru, in sicer po sledečem dnevnem redu: 1. Tekoče in nerešene zadeve in situacijsko poročilo. 2. Smernice za bodoče društveno delo. 3. Še nekaj slik z dunajske ekskurzije. 4. Novi šolski zakon. 5. Predloge je vsaj 3 dni pred zborovanjem poslati društvenemu predsedniku. 6. Slučajnosti. Po ure pred zborovanjem je seja odbora, ki bodi temelj in nekaj parlament društvenega dela in hotenja — torej! Ne zabite vsi tovariši(ice): 1. Na točnost in polnoštevilnost udeležbe! 2. Na velike članarinske dolgove! 3. Na predložitev dobrih predlogov glede razposlanih predsednikovih vprašalnih pol! Morda za važno 4. točko dobimo poročevalca od poverjenjstva. Odsotnost in netočnost je opravičiti! — Predsednik.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Prvovrstno blago! Znižane cene!

MODNA IN MANUFAKTURNA TRGOVINA

T. I. GORIČAR * LJUBLJANA

Sv. Petra c. 29

priporoča za **BOŽIČNA DARILA**

vaakovrstno perilo za dame in gospode, vsakovrstnih damskih in otroških predpasnikov, domačih damskih in otroških parhentastih in baržunastih oblek, plaščev itd. Lastna izdelava po dunajskih modelih. OGLEJTE SI NAŠE POVEČANE IZLOŽBE!

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameštenci dobe blago tudi na obrzke proti prodajni legitimaciji.

Kupujte in priporočajte

doma e proizvode:
ADRIA
prašek
za pecivo in
vanilni sladkor

Novo knjige.

—k Vladimir Kapus: Pesmice iz prirode. Samozaložba. V Ljubljani 1929. — Cena 17 Din. Zbirka obsega 58 pesmic, ki v njih opesva avtor razne živali in poda o njih tudi glavno karakteristiko vsake posamezne v pesmi opevane živali. — Zbirko je ilustriral Niko Pirnat. Naroča se direktno pri avtorju v Ljubljani, Prule 6.

otpušteni bez otpremnine i prava na penziju, a posle oslobođenja vraćeni u službu, računajući se na isti način vreme koje su proveli van službe no bez prava naknade za proteklo vreme.

§ 167.

Licima koja su do 1912 godine vršila učiteljsku službu u srpskim školama na teritoriji bivše Turske Carevine, a koja nisu po školskim kvalifikacijama mogla biti uvrštena u nastavnike po oslobođenju, ako imaju najmanje pet godina javne službe, može se dodeliti stalna mesečna pomoć od 1000 dinara; njihovim porodicama (žena, mati, otac, kećeri i maloletni sinovi) polovinu te sume.

§ 168.

Ministar prosvete će zatečene stalno postavljene veroučitelje (kathete) rasporediti na službu tamo gde su u smislu § 43 najpotrebniji, a oni zadržavaju pravo koje im po zakonu pripada. Veroučitelji koji nisu stekli pravo na penziju po Zakonu o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1928. godine biće otpušteni iz državne službe.

§ 169.

U roku od jedne godine po stupanju ovoga Zakona na snagu mogu se po potrebi premeštati bez prava na putne i selidbene troškove oni nastavnici koji se prema predlogu i oceni prosvetnih i upravnih vlasti svojom krivicom pokazuju štetnima ili nepodesnima u svome mestu službovanja.

§ 170.

U domovima i zavodima za nedovoljno razvijenu decu postavljaju se nastavnici u sporazumu sa Ministrom socijalne politike i narodnog zdravlja.

Kada će i ukoliko će ovakvi domovi i zavodi preći pod staranje Ministarstva prosvete, a u smislu § 7 ovog Zakona, određuje naročito uredbom Predsednika Ministarskog saveta.

§ 171.

Gde još nisu organizovane upravne i školske opštine, staraće se nadležni sreski načelnici o sastavu i izvršenju školskog budžeta narodnih škola.

§ 172.

Na teritoriji Uprave grada Beograda poslovi koji po ovom Zakonu spadaju u nadležnost bana vršiće Ministarstvo prosvete.

Blize odredbe o broju i sastavu mesnih školskih odbora i njihovoj nadležnosti; o sastavu, radu i nadležnosti jednog opšteg školskog odbora za celu teritoriju Uprave grada Beograda, kao i o svemu poslovanju koje se ima obavljati po ovom Zakonu na ovoj teritoriji propisuje Ministar prosvete posebnom uredbom.

§ 173.

U onim selima gde škola nema stanova za nastavnike dužna je školska opština da ih podigne najdalje u roku od šest godina od kada ovaj Zakon stupi na snagu, u protivnom slučaju škole će se zatvoriti.

Na ime stanarine u seoskim školama koje nemaju stanova plaćaće opština svakom nastavniku po 150 dinara mesečno.

§ 174.

Stanarina po § 29 i 84 ovog Zakona pripada nastavnici od 1. aprila 1930. godine, i ima se odmah po obnarodovanju ovog Zakona uneti od opštinskih uprava u odgovarajuće opštinske budžete.

§ 175.

Stanarinu za školske nadzornike, po § 84 i § 118 ovog Zakona, plaćaju opštine u kojima je sedište školskog nadzornika.

§ 176.

Pomoćni referenti Ministarstva prosvete imaju sve prinadležnosti kao i sreski školski nadzornici, a pored toga po 500 dinara mesečnog dodatka.

Pomoćni sekretari Ministarstva prosvete imaju prinadležnosti kao i ostali činovnici II. kategorije, a pored toga po 300 dinara dodatka mesečno.

Na ove prinadležnosti pomoćni referenti i pomoćni sekretari imaju pravo od 1. aprila 1930. godine.

Na mesta pomoćnih referenata i pomoćnih sekretara mogu se postaviti za prvu godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona bivši ili sadašnji inspektori, referenti i sekretari Ministarstva prosvete ili bivšeg Ministarstva vera, iz II. kategorije, a tako isto i učitelji narodnih škola, bez obzira imaju li ispit za školskog nadzornika, ako imaju najmanje petnaest godina efektivne učiteljske službe.

Pomoćni referenti i pomoćni sekretari postavljaju se i unapreduju u svemu po Zakonu o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine a mogu napredovati i jedni i drugi u sve grupe II. kategorije.

§ 177.

Izuzetno od § 73 ovog Zakona mogu biti i dalje zadržane u službi zabavilje koje su pokazale u dosadašnjem radu naročiti uspeh i sposobnost.

§ 178.

Dok ne bude dovoljan broj kandidata za banske i sreske školske nadzornike sa kvalifikacijama iz ovoga Zakona, mogu se na ta mesta postavljati i kandidati sa nižim stepenom više pedagoške škole, koji su se odlikovali u svojoj službi i proveli kao sreski nadzornici najmanje četiri godine; takođe mogu se postavljati učitelji narodnih škola sa najmanje petnaest godina državne službe, ako su se odlikovali svojim radom u školi i na narodnom prosvetivanju. Oni će imati sve prinadležnosti po § 118 ovog Zakona.

§ 179.

Dok se ne dopune mesta sreskih školskih nadzornika u smislu ovoga Zakona, ovlašćuje se Ministar prosvete, da može u pojedinim srezovima poveriti vršenje te službe školskim upraviteljima. Za to vreme biće ti upravitelji oslobođeni nastave u razredu, ali će vršiti dužnosti upravitelja škole i zadržati sva prava spojena sa vršenjem te dužnosti.

§ 180.

Državni nastavnici u školama za nedovoljno razvijenu i defektnu decu ako imaju za ovu vrstu nastave specijalnu spremu i ispit, uživace, pored stana odnosno stanarine po § 29 i 84 ovog Zakona, i dodatka po čl. 7 Zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. jula 1923. godine.

Plaćanje stanarine ovim nastavnicima regulisaće se u smislu § 15 ovog Zakona.

§ 181.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da u roku od dva meseca kada ovaj Zakon stupi u život proširi opšti pravilnik za primenu ovog Zakona.

§ 182.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da odredi položaj svima onim nastavnim licima, koja nisu naročito spomenuta u ovom Zakonu, a zateknu se u državnoj službi kad on stupi na snagu. Ministar će ih, prema njihovim kvalifikacijama i državnim potrebama, moći zadržati u službi, penzionisati ili razrešiti od dužnosti, ako nisu stekli pravo na penziju.

§ 183.

Ovaj Zakon stupa na snagu kad se objavi u „Službenim novinama“.

Otada prestaju u celoj Kraljevini važiti svi dosadašnji zakoni, zakonske naredbe, uredbe, i svi ostali propisi koji su se odnosili na narodne škole.

Preporučujemo Našem Ministru prosvete da ovaj Zakon obnaroduje, svima Našim Ministrima da se o njegovom izvršenju staraju, vlastima zapovedamo da po njemu postupaju, a svima i svakome da mu se pokoravaju.

ONBr. 97.948.

5. decembra 1929. godine
Beograd.

ALEKSANDAR s. r.

Ministar prosvete.

Bož. Z. Maksimović s. r.

Video i stavio Državni pečat.

Čuvar Državnog pečata,

Ministar pravde.

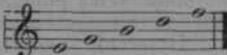
Dr. M. Srškić s. r.

Predsednik Ministarskog saveta
Ministar unutrašnjih poslova.

Počasni adutant Nj. V. Karlja.

Divizijski general.

Pet. Živković s. r.

NOTE

za vse instrumente in petje s posebnim popustom za p. n. učiteljstvo in po želji na obroke nudi v največji izbiri le

MATIČNA KNJIGARNA - LJUBLJANA
POŠTNI PREDAL 195.

OBLEKE moške, fantovske in deške, raglane, površnice, usnjate suknjiče, trenchcoat in dežne plašče **KUPITE**

sigurno najceneje v konfekcijski industriji

JOSIP IVANČIČ * LJUBLJANA

Dunajska cesta 7.

Oglejte si velikansko zalogo! Lastni izdelki!

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Najgloblje delo ruskega duha!

F. M. Dostojevskij:

BRATJE KARAMAZOVI

roman

Poslovenii Vladimir Levstik

Genijalni ruski pripovednik se je v tem mogočnem delu povzpela na višek svoje umetnosti. Pripoveduje nam zgodbo treh neenakih bratov, sinov starega sladostrastnika Pavla Fjodoroviča: med temo in lučjo omahujočega Dimitrija, po hladnem umu zapeljane Ivana in angelsko prostodušnega Aljoše. Tedaj rodbinski roman: in vendar, kakšna neizmernost razgledov v širjavo in globino človeške duše, kakšna pretresljiva borba med Bogom in satanom na sleherni strani! Kako strašno tragične so usode teh ljudi in obenem kako naravne! Vse svetovno slovo ne premore silnejše knjige od te... Vsak, kdor misli in išče, vsak, kdor trpi v nemiru svojega srca, jo mora čitati — jo mora imeti!

Razkošna izdaja v 2 zvezkih

(skoro 1200 strani na finem papirju) Vezba po izvornem umetniškem načrtu

CENE: Platno 250.— Din, polusnje 300.— Din. Piacljivo tudi v mesečnih obrokih najmanje po 30.— Din.

Založba „SVET“, Ljubljana POŠTNI PREDAL 260

Splošne vesti.

— VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE voščita vsem cenjenim sotrudnikom, naročnikom, bralcem in prijateljem uredništvo in uprava »Učiteljskega Tovariša«.

— Objava zakona o narodnih šolah. V današnji številki prinašamo zakon o narodnih šolah, in sicer v originalnem tekstu, po »Službenih Novinah«. V zadnji številki je bila objava iz tehniških razlogov nemogoča, ker smo original dobili šele v zadnjem trenutku. Dosedaj še ni izšel avtentičen prevod. Prinašamo zakon v izvorniku, to pa predvsem za to, da bo imelo učiteljstvo pri rokah original in ga bo lahko vsak čas primerjalo s prevodi. Prav iz tega razloga smo natisnili zakon kot posebno prilogo, da si jo lahko vsakdo spravi.

— Prihodnja številka »Učiteljskega Tovariša« izide 30. decembra t. l., ker je izšla današnja številka v dvojnem obsegu. V novem letu izide list redno 9. januarja 1930.

— Učiteljstvo se opozarja na »Grudice«, ki jo uprizori v božičnih dneh mestno gledališče v Mariboru. Igra je spisal O. Zolnir, ter je izšla v založbi Podmladka Rdečega križa v Beogradu. Sedaj pride na oder v predelani obliki in bo gledališka uprava pridala še rajalne vložke in več pevskih točk. Igra bo nudila mladini, pa tudi odraslim gledalcem lep užitek ter bo še posebne važnosti za vse tiste, ki se udeležujejo po podeželskih odrih. Predstava se vrši v popoldanskih urah ter imajo zunanji udeleženci ugodne železniške zveze sem in nazaj. Natahneja obvestila bodo prinesli časopisi.

— Tovariše, oziroma tovarišice prosim, da mi javijo naslov približno dvajsetletnega dekleta, ki bi šlo v službo in ima vsaj osnovne pojme o gospodinjstvu. — B. Zdolšek, Letuš, p. Šmartno ob Paki.

— V članku zadnje številke »Učit. Tov.« o rajnem tovarišu I. Krajniku se je vrinila tiškovna pomota. V 3. odstavku bi se moralo glisiti: »Tu je prebil čas svetovne vojne, zanj tem usodnejši...« ne pa ugodnejši!

— Javna zahvala. Ravnateljstvo deške in deklishe mečanske šole v Trziču izpolnjuje tem potom prijetno dolžnost, da se javno zahvali vsem svojim številnim dobrotnikom, ki so izkazali šoli v njenem jubilejnom letu desetletnega obstoja kakršnokoli uslugo ali dobroto. Imenoma pa se zahvaljuje mestnemu županu g. Ivanu Lončarju in njegovim soprogi Ivanki Lončarjevi za pokroviteljstvo jubilejnih prireditvev in za kumstvo šolarski zastavi, tržiški predilnici in tkalnici za brezplačno prepustitev predilniških dvoran in za brezplačno napeljavo potrebne razsvetljave, tovarni »Peko« za jubilejni dar in za bogato božično obdarovanje dijakov mečanske šole, gozdarskemu uradu barona Borna za jubilejni dar, za mlaje in za dobrega jelena, ki ga je naklonil šolarski kuhinji tovarnarna Mally & Demberger in Pavel Bohinc za poklonitev lepih dobrotkov za srečolov, kakor vsem številnim darovalcem najrazličnejših darov v tem jubilejnom letu. Vsi prebivalci tržiškega sodnega okraja so v tem letu z darovanjem različnih daril bodisi za šolarsko kuhinjo, ali za knjige revnim dijakom, ali za jubilejno proslavo pokazali do šole toliko naklonjenosti, da je ne odtehta najtoplejša beseda zahvale. Vsem bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala za vse, kar so dobrega storili šoli v pravkar ugašajočem letu. Še posebej pa veljaj ta zahvala požrtvovalnosti tržiške godbe na pihala prosvetnega društva sv. Jožefa, ki je sodelovala pri vseh jubilejnih slavnostih brezplačno in neumorno. Ko izreka ravnateljstvo mečanske šole v imenu mladine svojo zahvalo, Vas obenem prosim, da ohranite šoli še nadalje svojo naklonjenost in uspehi ne bodo izostali. — V Trziču, 18. decembra 1929. — Lajovic Albin, ravnatelj.

— Kastavsko učiteljšče. V Primorju se je mudil ban savske banovine dr. Šilović, ki je obiskal vsa primorska mesta. V Kastvu je v družbi s prosvetnim ministrom Božom Maksimovičem razpravljalo o ponovni otvoritvi učiteljšča.

— Današnji številki našega lista je priložen katalog priznane dobrih HUMANIK-čevljev, na katerega opozarjamo naše čitatelje.

Ko otroci rastejo

potrebujejo nujno dobre hrane. V tej življenjski dobi je neobhodno potreben krepljeni produkt, ki pospešuje rast, krepi kosti, kri in mišice. V času, ko otroci rastejo, navadna dnevna hrana ne zadostuje vedno, da v pravilnem razmerju vnese v telo ono energijo, ki je za vedno večje življenske zahteve potrebna.

OVOMALTINE

pa odgovarja vsem tem zahtevam. Ovomaltine ima izvrsten okus ter je zelo lahko prebavljiva. 2—3 žlice Ovomaltine za zajtrk in južno znatno pospešuje dober razvoj telesa.

Dobiva se povsod po 1850 Din zavoj.

Zahtevajte brezplačne vzorce, sklicujoč se na ta oglas od

Dr. A. WANDER d. d.
ZAGREB.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— LOGASKO UČITELJSKO DRUSTVO bo imelo v soboto, dne 4. januarja 1930. izredni občni zbor v osnovni šoli na Rakeku. Pričetek ob 9. uri. Ker se vršijo ponovne volitve odbora in delegatov je pričakovati polnoštevilne udeležbe!

— UČITELJSKO DRUSTVO ZA SREŽA MARIBOR LEVI IN DESNI BREG zboruje v soboto dne 4. januarja 1930. ob 10. uri predpolodne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru, in sicer po sledečem dnevnem redu: 1. Tekoče in nerešene zadeve in situacijsko poročilo. 2. Smernice za bodoče društveno delo. 3. Nekaj slik z dunajske ekskurzije. 4. Novi šolski zakon. 5. Predloge je vsaj 3 dni pred zborovanjem poslati društvenemu predsedniku. 6. Slučajnosti. Po ure pred zborovanjem je seja odbora, ki bodi temelj in nekaj parlamentarnih delovnih del in hotenja — torej! Ne zabite vsi tovariši(ice): 1. Na točnost in polnoštevilnost udeležbe! 2. Na velike članarinske dolgove! 3. Na predložitev dobrih predlogov glede razposlanih predsednikovih vprašalnih pol! Morda za važno 4. točko dobimo poročevalca od poverjenišva. Odsotnost in netočnost je opravičiti! — Predsednik.

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Prvovrstno blago! Znižane cene!

MODNA IN MANUFAKTURNA TRGOVINA

T. I. GORIČAR LJUBLJANA

Sv. Petra c. 29

priloga za BOŽIČNA DARILA

vaakovrstno perilo za dame in gospode, vsakovrstnih damskih in otroških predpasnikov, domačih damskih in otroških parhentastih in baržunastih oblek, plaščev itd. Lastna izdelava po dunajskih modelih. OGLEJTE SI NAŠE POVEČANE IZLOŽBE!

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priloga svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameštenci dobre blago tudi na obratke proti predložitvi legitimacij.

Kupujte in priporočajte

doma e proizvode:

ADRIA

prašek

za pecivo in

vanilni sladkor

Novo knjige.

—k Vladimir Kapus: Pesmice iz prirode. Samozaložba. V Ljubljani 1929. — Cena 17 Din. Zbirka obsega 58 pesmic, ki v njih opesva avtor razne živali in poda o njih tudi glavno karakteristiko vsake posamezne v pesmi opevane živali. — Zbirko je ilustriral Niko Pirnat. Naroča se direktno pri avtorju v Ljubljani, Prule 6.

—k **Recueil pédagogique**. Publie par le secretariat de la société des Nations Genève. Prix: Fr. 250 (argent suisse). — Knjigo se naroča na naslov: Société des Nations. Section d'information. Chambre 197.

—k **Kukuruz**. Spisal prof. dr. V. Manduškič. — Ratarska knjižnica, zvezek 4. — Cijena Din 4. — Naklada »Gospodarskih novina«, Zagreb 6, Pretinac 61. — Naroča se pri založatelju in pri vseh zagrebških knjigarnah.

—k **F. M. Dostojevskij: »Selo Stepančičkovo in njegovi prebivalci«**. Humorističen roman. Poslovenil Vladimir Levstik. V Ljubljani 1929. Založila Tiskovna zadruga. Prevodne knjižnice 12. zv., str. 244. Cena brošurani knjigi 44 Din, v platno vezani 56 Din, poštnina 2 Din. »Selo Stepančičkovo« je roman prav za tiste bralce, ki jim je drugače Dostojevskij »pretežak« in »prežalosten«, in kaže svojega avtorja na višku njegove umetnosti, a z nove, skoro nepričakovane strani. Ni preveč, če imenujemo to njigo najboljši humoristični roman na svetu.

—k **Socialno zavarovanje**. Učiteljstvo dostokrat pogreša primerne pripomočke za pravilno razumevanje socialno zavarovalnih vprašanj. Vsa aktualna vprašanja našega socialnega zavarovanja, ki temelji na statističnih podatkih poslovanja Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, obravnava brošura »Važna vprašanja našega delavskega zavarovanja«, ki stane komad 15 dinarjev. Priporočljivo bi bilo, da si učiteljstvo, zlasti pa šolske knjižnice nabavijo to knjigo. Brošure ima na zalogi OUZD v Ljubljani in njegove ekspoziture s sedežem v Mariboru, Slovenjgradcu, Murski Soboti, Gornji Radgoni, Ptuju, Konjicah, Celju, Sočanju, Zagorju, Kranju, Jesenicah, Kamniku, Krškem, Novem mestu, Trzinu, Kočevju. Knjige se naročnikom oddajo na protiplačilo v naprej. Naslov za posamezno ekspozituro je: Ekspozitura okrožnega urada za zavarovanje delavcev v

—k **Zorko Prelovec: Šest narodnih pesmi za srednji, oziroma nizki glas s spremljevanjem klavirja**. Cena 25 Din.

V zadnjem času so se naši skladatelji s hvalevredno vnemo poprijeli izdajanja bisserov naše glasbene literature, naših ljubkih narodnih popevk v priredbi za en glas s spremljevanjem klavirja. Naš agilni pevovalca in skladatelj Prelovec je izdal in sam založil drugo zbirko samih izbranih slovenskih narodnih pesmi: »Hišica na cest' stoji«, »Odpiraj dekle kamrico«, »Vsi so prihajali«, »Koroških narodnih: »Pojdem v rute«, »Gorčez izaro« in slovenske narodne iz Idrije »Ko

ptičica na tuje gre«. Kot uvod vsaki pesmi služi v klavirski spremljavi kratak motiv dotične pesmi, največ štirih taktov z običajnim držajem (korono). Klavirski part je pisan v lahki, preprosti harmonizaciji, tako da je dostopen vsakemu, ki se je vsaj nekaj učil klavirja. Vse pesmi so skrbno opremljene s potrebnimi dinamičnimi znaki, lega glasu pa je tako prikladna, da jo zmore pevc ali pevka visokega, srednjega ali nizkega glasu. — Te pesmi so jako dobrodošle za razne društvene prireditve, posebno pa za domače zabavne večere. Oprema zvezka je jako okusna in lična, stavek je skrbno in razločno pisan in natisnjen v litografiji Čemažar in drug, ki ji dela vso čast. Cena ni pretirana. Učiteljstvu najtoplejše priporočamo to lepo zbirko v nabavo in pevsko zabavo.

—k **Jurij Fleišman, napevi iz Grlice, Zdravic in Besede**. Za samospelve s spremljevanjem klavirja priredil prof. dr. Pavel Kozina. Samozaložba. Natisnila Čemažar in drug. Cena zvezku 25 Din. Vsebinska I. zvezka: »Metuljček«, »Moje jutro«, »Veseli godec«, »Zalovanje«, »Vinski hram«. — II. zvezek, ki je že dotiskan, vsebuje samospelve: »Zadnji kozarec« (En starček je živel...), »Moje drago«, »Noe in trte«, »Modrijane«, »Prevzetna« (Ti si urce zamudila...).

Skladatelj Jurij Fleišman je naši mlajši generaciji malo znan. Zato priporočamo avtorju, naj obelodani v III. zvezku, ki bo tudi kmalu izdan, kratak Fleišmanov življenjepis, da tako seznanji naš mlajši rod s tem ljudskim skladateljem, ki mu je bila lastna tako izrazita narodna melodija v njegovih ljubkih pesmih, da so po večini ponarodele.

Pri vsaki pesmi je prof. dr. Kozina označil pod črto, čigav je napev in v kateri zbirki je bil prvotno natisnjen. Fleišman je urejeval zbirko slovenskih pesmi pod imenom »Grlica« in sam izdal 3 zvezke »Mičnih slovenskih zdravic« in 3 zvezke »Besede«, pesmi za veselice. Prav hvaležni smo avtorju, da je žrtvoval čas in gmotna sredstva za izdajo in založbo Fleišmanovih pesmi ter jih tako otel pozabljivosti.

Spremljevanje klavirja je pisano v jako preprostem in lahkem slogu za vsakega tudi šibkejšega igralca na klavirju. Notni tisk je razločen in jase, ovoj je ličen in opremljen s Fleišmanovo sliko. Melodijozni napevi bodo vsakomur nedvomno jako ugajali in se takoj uživali in udomačili med vsemi, ki ljubijo lepo našo pesem. Učiteljstvu kar najtoplejše priporočamo, da te samospelve pridno naroča, jih z vnemo priporoča in širi med narod ter jih uvršča v programe pevskih in

zabavnih kulturnih prireditev. Zbirka Fleišmanovih pesmi je jako primerno božično in novoletno darilo vsem prijateljem in ljubiteljem melodijoznih pesmi. Dobiti jo je v Učiteljski knjigarni in v vseh trgovinah z muzikalijami.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f V smislu zadnjega poročila v »Učit. Tovarišu« sklicujem ferijalno zborovanje v petek 27. decembra t. l. v Mariboru v hotelu »Meran« (v bližini glavnega kolodvora) ob 10. uri. Dnevni red: 1. Poročilo »Glavnega pov.« o dosedanjem delu UFS. — 2. Organizacija kolonije na otoku Korčula. — 3. Slučajnosti. — V interesu vseh učiteljev(ice) je, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo. — Za UFS: Slavko Mrovlje l. r., gl. pov.

Učiteljski pravnik.

—§ Upokojencem s popolno službeno dobo pripadajo selilni stroški po čl. 45. urad. zak. Uredbi D. R. br. 150.000 z dne 29. novembra t. l. le, če se izjavijo v 1 mesecu po prejemu upokojitvenega dekreta, kam se preselijo, drugače nimajo pravice do selilnih stroškov. Tovariši(ice), ki bodo upokojeni, naj pazijo na to odločbo (Roč. katalog stran 105).

—§ Od kdaj pripadajo višji prejemki ob napredovanju. Po 2. odstavku čl. 106. urad. škega zakona prično teči prejemki ob napredovanju, če je uslužbenec napredoval v prvi polovici meseca, od 1. dne istega meseca. Ko se je uporabljal ta predpis v državni svet, je nastal spor, da-li se ta odločba mora uporabljati samo pri obračunu službenih prejemkov ob priliki napredovanja v višjo skupino ali pa se je ravnati po njem tudi pri obračunu prejemkov, če je uslužbenec bil pomaknjen v višjo stopnjo osnovne plače. Tako je na tožbo glavne kontrole državni svet v svojem I. oddelku z razsodbo od 11. januarja 1926, št. 48.082, razveljavil rešenje finančnega ministrstva od 5. septembra 1925, št. 15.233, ker je našel, da je treba uporabljati 2. odstavek čl. 106. urad. zakona samo ob napredovanju v višjo skupino, ne pa pri obračunavanju prejemkov, ki pripadajo uslužbencu ob pomaknitvi v višjo stopnjo osnovne plače. Nasprotno je pa na tožbo glavne kontrole VI. oddelek državnega sveta z razsodbo od 17. septembra 1927, št. 15.852/26 zavrnil tožbo glavne kontrole, ker je našel, da bi se 2. odstavek čl. 106.

nav. zak. imel uporabljati ob vsakem napredovanju, tudi pri napredovanju v višjo stopnjo osnovne plače, ker se iz predposlednjega odstavka čl. 165. (?) urad. zak. vidi, da se beseda »napredovanje« v zakonu enako uporablja za skupine in za stopnje osnovne plače. V prilog pravkar navedenega stališča VI. oddelka je navesti še to, da se ne vidi samo iz predzadnjega odstavka čl. 165. urad. zak., temveč tudi iz členov 24., 25., 56., 59., 62./2. nav. zak., da se izraz »napredovanje« nanaša na napredovanje po stopnjah osnovne in po skupinah položajne plače. Prav tako je v čl. 106. urad. zak. določeno, od kdaj teko »prejemki«, a v čl. 28. je osnovna plača mišljena na prvem mestu »prejemkov«. Če pa v prvem odstavku čl. 106. urad. zak. izraz »prejemki« vsebuje v prvi vrsti osnovno plačo, ni nobenega povoda, da bi se v 2. odstavku istega člena osnovna plača izključila iz pojma »prejemkov«. To vprašanje je tvorilo predmet razprave splošne seje državnega sveta od 27. aprila 1929. Pod št. 16.024 je bila v tem pravnem vprašanju izdana plenarna odločba, ki se glasi: »Določbo 2. odstavka čl. 106. urad. zak. je uporabljati tudi ob priliki napredovanja v višjo stopnjo osnovne plače.« V podkrepitev izdane odločbe splošne seje državnega sveta je navesti še to, da je očitvidno 2. odstavek čl. 106. urad. zak. bil dodan zaradi lažjega obračunavanja prejemkov ob napredovanju. Ako je namreč uslužbenec napredoval v prvi polovici meseca, tedaj trpi škodo država, ker se uslužbencu izplačajo prejemki že prvega dne istega meseca. Če pa se je napredovanje izvršilo v drugi polovici istega meseca, tedaj trpi škodo uslužbenec, ker se mu prejemki izplačajo šele od 1. dne prihodnjega meseca. Ni opravičenega razloga, da bi se moralo smatrati, da je ta predpis uporabljati samo ob priliki napredovanja v višjo skupino, ne pa tudi ob priliki napredovanja na višjo stopnjo osnovne plače. »Naš Glas«.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljicam in čitateljem se za likanje, čiščenje, popraviljanje tudi obračnanja garderobe priporoča: Wallet Express, Ljubljana Stari trg 19.

Pohišstvo za opremo stanovanj in pisarn
Ivan Dogan
Ljubljana, Dunajska cesta št. 17
Ustanovljeno 1872. Telefon 32-61

Primerna ter koristna darila so samo
Gritzner in Adler
Šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši material in lepa oprema samo pri
JOSIP PETELINC, LJUBLJANA
Telefon 2913 blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913
Za šolo in učiteljstvo poseben popust.

Izbegavaj zdravi, pobijaj, uspešno vse bolezni dihal z rabo razkužilnih pastilj
„VALDA“
Toda uspeh je zagotovljen le tedaj, ako rabiš prave
pastilje
„VALDA“
Zahtevaj jih v vseh lekarnah in drogerijah, v škatlicah z napisom VALDA.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
želi vsem svojim cenjenim obiskovalcem
GOSTILNA PRI TRATNIKU

P. n.
Šolam in šolskim upraviteljem vljudno priporočam
vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.
ANTON JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.
KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA ŠOLSKIH ZVEZKOV.

Za vsakovrstna oblačila zimske suknje, površnike, obleke, smučarske drese, damske plašče, razno angleško in češko sukno (tudi na metre) je najugodnejši nakupni vir pri tvrdki
DRAGO SCHWAB LJUBLJANA 3 DVORNI TRG 3
ROKAVICE, PERILO IN DRUGI MODNI IN SPORNI PREDMETI VEDNO V ZALOGI.

Radio omogočen vsakomur!
od 15. decembra 1929. do 15. januarja 1930. po izrednih plačilnih pogojih sledeče aparate:

- 150 finih detektorskih aparatov s kristalom, 1 slušalko „Kapsch“, 50 m antenske žice ter vsem materialom za Din 65— ter štirikratno mesečno plačilo à Din 75—.
- 50 dvoelektronskih aparatov „Kapsch“ s Philipsovimi elektronskimi, 3 žarilnimi elementi, 60 V anodno baterijo, zvočnikom „Kapsch“, 50 m antenske žice ter vsem ostalim materialom za Din 98— ter desetkratno mesečno plačilo à Din 90—.
- 35 troelektronskih aparatov z dvjdižnom in dvema nizkofrekventnima elektronskama, ki je aparat za sprejem inozemstva, z elektronskimi, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 60 V, finim zvočnikom ter antenskim materialom za Din 183— ter desetkratno mesečno plačilo à Din 145—.
- 25 troelektronskih aparatov „Ingelen“ za kratke, normalne in dolge valove, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 120 V, finim zvočnikom ter antenskim materialom za Din 215— ter desetkratno mesečno plačilo à Din 200—.
- 10 sedemelektronskih aparatov „Ingelen“ U 7, z okvirno anteno, akumulatorjem 36 amp. ur, anodno baterijo 120 V, dvojne kapacitete, mrežno baterijo ter zvočnikom Bled za Din 1054— ter desetkratno mesečno à Din 400—.

V propagandne svrhe odda Radijska oddajna postaja v Ljubljani za čas plačilnih pogojih sledeče aparate:

RADIO-LJUBLJANA
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 5
MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ŠT. 37

—k **Recueil pédagogique**. Publie par le secretariat de la société des Nations Genève. Prix: Fr. 250 (argent suisse). — Knjigo se naroča na naslov: Société des Nations. Section d'information. Chambre 197.

—k **Kukuruz**. Spisal prof. dr. V. Manduškić. — Ratarska knjižnica, zvezek 4. — Cijena Din 4. — Naklada »Gospodarskih novina«, Zagreb 6, Pretinac 61. — Naroča se pri založatelju in pri vseh zagrebških knjigarnah.

—k **F. M. Dostojevskij: »Selo Stepančičkovo in njegovi prebivalci«**. Humorističen roman. Poslovenil Vladimir Levstik. V Ljubljani 1929. Založila Tiskovna zadruga. Prevodne knjižnice 12. zv., str. 244. Cena brošurani knjigi 44 Din, v platno vezani 56 Din, poština 2 Din. »Selo Stepančičkovo« je roman prav za tiste bralce, ki jim je drugače Dostojevskij »pretežak« in »prežalosten«, in kaže svojega avtorja na višku njegove umetnosti, a z nove, skoro nepričakovane strani. Ni preveč, če imenujemo to njigo najboljši humoristični roman na svetu.

—k **Socialno zavarovanje**. Učiteljstvo dostokrat pogreša primerne pripomočke za pravilno razumevanje socialno zavarovalnih vprašanj. Vsa aktualna vprašanja našega socialnega zavarovanja, ki temelji na statističnih podatkih poslovanja Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, obravnava brošura »Važna vprašanja našega delavskega zavarovanja«, ki stane komad 15 dinarjev. Priporočljivo bi bilo, da si učiteljstvo, zlasti pa šolske knjižnice nabavijo to knjigo. Brošure ima na zalogi OUZD v Ljubljani in njegove ekspoziture s sedežem v Mariboru, Slovenjgradcu, Murski Soboti, Gornji Radgoni, Ptuju, Konjicah, Celju, Sočtanju, Zagorju, Kranju, Jesenicah, Kamniku, Krškem, Novem mestu, Trzinu, Kočevju. Knjige se naročnikom oddajo na proti plačilo v naprej. Naslov za posamezno ekspozituro je: Ekspozitura okrožnega urada za zavarovanje delavcev v

—k **Zorko Prelovec: Šest narodnih pesmi za srednji, oziroma nizki glas s spremljevanjem klavirja**. Cena 25 Din.

V zadnjem času so se naši skladatelji s hvalevredno vnemo poprijeli izdajanja bisserov naše glasbene literature, naših ljubkih narodnih popevk v priredbi za en glas s spremljevanjem klavirja. Naš agilni pevovalca in skladatelj Prelovec je izdal in sam založil drugo zbirko samih izbranih slovenskih narodnih pesmi: »Hišica na cest' stoji«, »Odpiraj dekle kamrico«, »Vsi so prihajali«, »Koroških narodnih: »Pojdem v rute«, »Gorčez izaro« in slovenske narodne iz Idrije »Ko

ptičica na tuje gre«. Kot uvod vsaki pesmi služi v klavirski spremljavi kratek motiv dotične pesmi, največ štirih taktov z običajnim držajem (korono). Klavirski part je pisan v lahki, preprosti harmonizaciji, tako da je dostopen vsakemu, ki se je vsaj nekaj učil klavirja. Vse pesmi so skrbno opremljene s potrebnimi dinamičnimi znaki, lega glasu pa je tako prikladna, da jo zmore pevc ali pevka visokega, srednjega ali nizkega glasu. — Te pesmi so jako dobrodošle za razne društvene prireditve, posebno pa za domače zabavne večere. Oprema zvezka je jako okusna in lična, stavek je skrbno in razločno pisan in natisnjen v litografiji Čemažar in drug, ki ji dela vso čast. Cena ni pretirana. Učiteljstvu najtoplejše priporočamo to lepo zbirko v nabavo in pevsko zabavo.

—k **Jurij Fleišman, napevi iz Grlice, Zdravic in Besede**. Za samospve s spremljevanjem klavirja priredil prof. dr. Pavel Kozina. Samozaložba. Natisnila Čemažar in drug. Cena zvezku 25 Din. Vsebinska I. zvezka: »Metuljček«, »Moje jutro«, »Veseli godec«, »Zalovanje«, »Vinski hram«. — II. zvezek, ki je že dotiskan, vsebuje samospve: »Zadnji kozarec« (En starček je živel...), »Moje drago«, »Noe in trte«, »Modrijane«, »Prevzetna« (Ti si urce zamudila...).

Skladatelj Jurij Fleišman je naši mlajši generaciji malo znan. Zato priporočamo avtorju, naj obelodani v III. zvezku, ki bo tudi kmalu izdan, kratek Fleišmanov življenjepis, da tako seznanj naš mlajši rod s tem ljudskim skladateljem, ki mu je bila lastna tako izrazita narodna melodija v njegovih ljubkih pesmih, da so po večini ponarodele.

Pri vsaki pesmi je prof. dr. Kozina označil pod črto, čigav je napev in v kateri zbirki je bil prvotno natisnjen. Fleišman je urejeval zbirko slovenskih pesmi pod imenom »Grlica« in sam izdal 3 zvezke »Mičnih slovenskih zdravic« in 3 zvezke »Besede«, pesmi za veselice. Prav hvaležni smo avtorju, da je žrtvoval čas in gmotna sredstva za izdajo in založbo Fleišmanovih pesmi ter jih tako otel pozabljivosti.

Spremljevanje klavirja je pisano v jako preprostem in lahkem slogu za vsakega tudi šibkejšega igralca na klavirju. Notni tisk je razločen in jase, ovoj je ličen in opremljen s Fleišmanovo sliko. Melodijozni napevi bodo vsakomur nedvomno jako ugajali in se takoj uživali in udomačili med vsemi, ki ljubijo lepo našo pesem. Učiteljstvu kar najtoplejše priporočamo, da te samospve pridno naroča, jih z vnemo priporoča in širi med narod ter jih uvršča v programe pevskih in

zabavnih kulturnih prireditev. Zbirka Fleišmanovih pesmi je jako primerno božično in novoletno darilo vsem prijateljem in ljubiteljem melodijoznih pesmi. Dobiti jo je v Učiteljski knjigarni in v vseh trgovinah z muzikalijami.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f V smislu zadnjega poročila v »Učit. Tovarišu« sklicujem ferijalno zborovanje v petek 27. decembra t. l. v Mariboru v hotelu »Meran« (v bližini glavnega kolodvora) ob 10. uri. Dnevni red: 1. Poročilo »Glavnega pov.« o dosedanjem delu UFS. — 2. Organizacija kolonije na otoku Korčula. — 3. Slučajnosti. — V interesu vseh učiteljev(ice) je, da se zborovanja polnoštevilno udeleže. — Za UFS: Slavko Mrovlje l. r., gl. pov.

Učiteljski pravnik.

—§ Upokojencem s popolno službeno dobo pripadajo selilni stroški po čl. 45. urad. zak. Uredbi D. R. br. 150.000 z dne 29. novembra t. l. le, če se izjavijo v 1 mesecu po prejemu upokojitvenega dekreta, kam se preselijo, drugače nimajo pravice do selilnih stroškov. Tovariši(ice), ki bodo upokojeni, naj pazijo na to odločbo (Roč. katalog stran 105).

—§ Od kdaj pripadajo višji prejemki ob napredovanju. Po 2. odstavku čl. 106. urad. škega zakona prično teči prejemki ob napredovanju, če je uslužbenec napredoval v prvi polovici meseca, od 1. dne istega meseca. Ko se je uporabljal ta predpis v državni svet, je nastal spor, da-li se ta odločba mora uporabljati samo pri obračunu službenih prejemkov ob priliki napredovanja v višjo skupino ali pa se je ravnati po njem tudi pri obračunu prejemkov, če je uslužbenec bil pomaknjen v višjo stopnjo osnovne plače. Tako je na tožbo glavne kontrole državni svet v svojem I. oddelku z razsodbo od 11. januarja 1926, št. 48.082, razveljavil rešenje finančnega ministrstva od 5. septembra 1925, št. 15.233, ker je našel, da je treba uporabljati 2. odstavek čl. 106. urad. zakona samo ob napredovanju v višjo skupino, ne pa pri obračunavanju prejemkov, ki pripadajo uslužbencu ob pomaknitvi v višjo stopnjo osnovne plače. Nasprotno je pa na tožbo glavne kontrole VI. oddelek državnega sveta z razsodbo od 17. septembra 1927, št. 15.852/26 zavrnil tožbo glavne kontrole, ker je našel, da bi se 2. odstavek čl. 106.

nav. zak. imel uporabljati ob vsakem napredovanju, tudi pri napredovanju v višjo stopnjo osnovne plače, ker se iz predposlednjega odstavka čl. 165. (?) urad. zak. vidi, da se beseda »napredovanje« v zakonu enako uporablja za skupine in za stopnje osnovne plače. V prilog pravkar navedenega stališča VI. oddelka je navesti še to, da se ne vidi samo iz predzadnjega odstavka čl. 165. urad. zak., temveč tudi iz členov 24., 25., 56., 59., 62./2. nav. zak., da se izraz »napredovanje« nanaša na napredovanje po stopnjah osnovne in po skupinah položajne plače. Prav tako je v čl. 106. urad. zak. določeno, od kdaj teko »prejemki«, a v čl. 28. je osnovna plača mišljena na prvem mestu »prejemkov«. Če pa v prvem odstavku čl. 106. urad. zak. izraz »prejemki« vsebuje v prvi vrsti osnovno plačo, ni nobenega povoda, da bi se v 2. odstavku istega člena osnovna plača izključila iz pojma »prejemkov«. To vprašanje je tvorilo predmet razprave splošne seje državnega sveta od 27. aprila 1929. Pod št. 16.024 je bila v tem pravnem vprašanju izdana plenarna odločba, ki se glasi: »Določbo 2. odstavka čl. 106. urad. zak. je uporabljati tudi ob priliki napredovanja v višjo stopnjo osnovne plače.« V podkrepitev izdane odločbe splošne seje državnega sveta je navesti še to, da je očitvidno 2. odstavek čl. 106. urad. zak. bil dodan zaradi lažjega obračunavanja prejemkov ob napredovanju. Ako je namreč uslužbenec napredoval v prvi polovici meseca, tedaj trpi škodo država, ker se uslužbencu izplačajo prejemki že prvega dne istega meseca. Če pa se je napredovanje izvršilo v drugi polovici istega meseca, tedaj trpi škodo uslužbenec, ker se mu prejemki izplačajo šele od 1. dne prihodnjega meseca. Ni opravičenega razloga, da bi se moralo smatrati, da je ta predpis uporabljati samo ob priliki napredovanja v višjo skupino, ne pa tudi ob priliki napredovanja na višjo stopnjo osnovne plače. »Naš Glas«.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

18 Din likanje moške, damske obleke. Gg. čitateljicam in čitateljem se za likanje, čiščenje, popraviljanje tudi obračnanja garderobe priporoča: Wallet Express, Ljubljana Stari trg 19.

Pohištvo za opremo stanovanj in pisarn
Ivan Dogan
Ljubljana, Dunajska cesta št. 17
Ustanovljeno 1872. Telefon 32-61

Primerna ter koristna darila so samo
Gritzner in Adler
šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši material in lepa oprema samo pri
JOSIP PETELINC, LJUBLJANA
Telefon 2913 blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913
Za šolo in učiteljstvo poseben popust.

Izbegavaj zdravi, pobijaj, uspešno vse bolezni dihal z rabo razkužilnih pastilj
„VALDA“
Toda uspeh je zagotovljen le tedaj, ako rabiš prave
pastilje
„VALDA“
Zahtevaj jih v vseh lekarnah in drogerijah, v škatlicah z napisom VALDA.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
želi vsem svojim cenjenim obiskovalcem
GOSTILNA PRI TRATNIKU

P. n.
Šolam in šolskim upraviteljem vljudno priporočam
vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.
ANTON JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.
KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA ŠOLSKIH ZVEZKOV.

Za vsakovrstna oblačila zimske suknje, površnike, obleke, smučarske drese, damske plašče, razno angleško in češko sukno (tudi na metre) je najugodnejši nakupni vir pri tvrdki
DRAGO SCHWAB LJUBLJANA 3 DVORNI TRG 3
ROKAVICE, PERILO IN DRUGI MODNI IN SPORNI PREDMETI VEDNO V ZALOGI.

Radio omogočen vsakomur! V propagandne svrhe odda Radijska oddajna postaja v Ljubljani za čas plačilnih pogojih sledeče aparate:
od 15. decembra 1929. do 15. januarja 1930. po izrednih

- 150 finih detektorskih aparatov s kristalom, 1 slušalko „Kapsch“, 50 m antenske žice ter vsem materialom za Din 65— ter štirikratno mesečno plačilo à Din 75—.
- 50 dvoelektronskih aparatov „Kapsch“ s Philipsovimi elektronskimi, 3 žarilnimi elementi, 60 V anodno baterijo, zvočnikom „Kapsch“, 50 m antenske žice ter vsem ostalim materialom za Din 98— ter desetkratno mesečno plačilo à Din 90—.
- 35 troelektronskih aparatov z dvjdižnom in dvema nizkofrekventnima elektronskama, ki je aparat za sprejem inozemstva, z elektronskimi, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 60 V, finim zvočnikom ter antenskim materialom za Din 183— ter desetkratno mesečno plačilo à Din 145—.
- 25 troelektronskih aparatov „Ingelen“ za kratke, normalne in dolge valove, akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 120 V, finim zvočnikom ter antenskim materialom za Din 215— ter desetkratno mesečno plačilo à Din 200—.
- 10 sedemelektronskih aparatov „Ingelen“ U 7, z okvirno anteno, akumulatorjem 36 amp. ur, anodno baterijo 120 V, dvojne kapacitete, mrežno baterijo ter zvočnikom Bled za Din 1054— ter desetkratno mesečno à Din 400—.

RADIO-LJUBLJANA
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 5
MARIBOR, GOSPOSKA ULICA ŠT. 37